

ምስጢረ ትንሣኤ

ጥያቄ፦ትንሣኤ ማለት ምን ማለት ነው?

ትንሣኤ ማለት መነሣት፣ መቆም ማለት ነው። ከበሽታ ድኖ መነሳት ትንሣኤ ነው። ከሠላሳ ስምንት ዓመት ጀምሮ ታምና አልጋ ላይ ተሻቶ የነበረውን በሽተኛ (መፃፍዕ) ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ፣ «ተነሳና አልጋህን ተሸክመህ ሂድ» ባለው ጊዜ፣ በሽተኛው ሰው በጌታችን ቃል ከበሽታው ተፈውሶ አልጋውን ተሸክሞ ሂደ (ዮሐ.፮፥፱)።

በተለይም ከሞትና ከመቃብር በሕይወት መነሣት ትንሣኤ ይባላል። ሞት ከተቀበረ ከአራት ቀን በላይ የሆነውን አልዓዛርን ጌታችን በቃሉ፣ «አልዓዛር ሆይ፤ ተነሣ! ወደ ውጭ ና» ብሎ ከሞት አስነሣው፣ ከመቃብር አወጣው (ዮሐ.፲፩፥፵፫-፵፬)። ትንሣኤ ማለት ይህ ነው። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስም በተዋሐደው ሥጋ ከሞተና ከተቀበረ በኋላ፣ በሦስተኛው ቀን ሞትን ድል አድርጎ መነሣቱ አማናዊ (እውነተኛው) ትንሣኤ ይባላል።

ጥያቄ፦ምስጢረ ትንሣኤ ሙታን ማለት ምን ማለት ነው?

ሰዎች ከሞቱና ከተቀበሩ በኋላ፣ እንደገና ከፈጣሪያቸው ከእግዚአብሔር ሕይወትን አግኝተው ከሞትና ከመቃብር ይነሣሉ። ይህ ከሞትና ከመቃብር መነሣት፣ እጅግ ዐቢይና ድንቅ ነገር ስለሆነ፣ የትንሣኤ ምስጢር ተብሎ ይጠራል።

ጥያቄ፦ ምስጢረ ትንሣኤ በስንት ይከፈላል?

ምስጢረ ትንሣኤ በሁለት ይከፈላል። ይኸውም፦

ሀ. የጌታችን ትንሣኤ፣

ለ. የሰው ልጆች ትንሣኤ ነው።

ጥያቄ፦የጌታችን ትንሣኤ እንዴት ነው?

ጌታችን በአዳም ምክንያት የመጣውን ሞት ይሸር ዘንድ በተዋሐደው ሥጋ ሞት ተቀበረ። ከዚያም በሦስተኛው ቀን ከሙታን ተለይቶ ተነሣ። የጌታችን መስቀልና ትንሣኤ ታሪክ ባጭሩ እንደሚከተለው ነው።

ጌታችን ራሱ ስለ ሰው ልጆች ድኅነት በፈቃዱ መከራን እንደሚቀበል፣ በመስቀል እንደሚሰቀል፣ እንደሚሞትና በሦስተኛው ቀን ከሙታን ተለይቶ እንደሚነሣ አስቀድሞ፤ «እነሆ ወደ ኢየሩሳሌም እንወጣለን፤ የሰው ልጅም ለካህናት አለቆችና ለጳጮች አልፎ ይሰጣል፤ የሞት ፈርድ ይፈርዳታል፤ ለአሕዛብም አሳልፈው ይሰጡታል፤ ይዘቡቱበታል፤ ይተፋበታል፤ ይገርፋታል፤ ይገድሉታል፤ በሦስተኛውም ቀን ይነሳል» ቢል ለደቀ መዛሙርቱ ነገራቸው (ማር.፲፥፱፬፤ ማቴ.፲፮፥፳፫-፳፯፤ ሉቃ.፲፰፥፵፩-፵፬፤ ማቴ.፳፥፲፯፤፲፱)። በዚሁ መሠረት፣ «ነቢያት ክርስቶስ ስለ ሰው ልጆች መከራን ይቀበላል፤ ይሰቀላል፤ ይሞታል፤ በሦስተኛው ቀን ከሙታን ተለይቶ ይነሳል» ብለው የተናገሩት ትንቢት ይፈጸም ዘንድ ጌታችን መከራ መስቀልን ተቀበለ (ኢሳ.፶፫፥፩-፲፪፤ ዳን.፱፥፳፭-፳፮)።

የመስቀሉና የሞቱ ታሪክ

ጸሎት

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ መከራ መስቀልን ከመቀበሉ በፊት፤ ለእኛ አርአያ ለመሆን ከደቀ መዛሙርቱ ጋር ለጸሎት ጌቱሴማኒ ወደምትባል ሰፍራ ሄደ። ለደቀ መዛሙርቱም፤ «እኔ ወደዚያ ሄጄ እስክጸልይ ድረስ ከዚህ ቆይ» አላቸው። ከዚያም ጴጥሮስን፤ ያዕቆብንና ዮሐንስን አስከትሎ ለመጸለይ ሄደ። እያዘነና እየተከዘ ለሦስቱ ደቀ መዛሙርቱ እንዲህ አላቸው፤ «ነፍሴ እስከ ሞት ድረስ እጅግ አዘነች፤ እናንተ ከዚህ ቆይ፤ ከእኔም ጋር ትጉ፤ ወደ ፈተናም እንዳትገቡ ጸልዩ» (ማቴ.፳፮፥፴፮-፴፰፤ ማር.፲፬፥፴፪-፴፭፤ ሉቃ.፳፪፥፴፱-፵፪)።

ጌታችን ከጴጥሮስ፤ ከያዕቆብና ከዮሐንስ የድንጋይ ውርውራ ያህል ርቆ ግንባሩ መሬት እያሰነካ በመሰገድ፤ በተዋሐደው ሥጋ ወደ አባቱ ወደ እግዚአብሔር አብ እንዲህ እያለ ጸለየ። «አባት ሆይ፤ በቻልሽ ይህች ጽዋ ከእኔ ትለፍ፤ ነገር ግን አንተ እንደምትወደው ይሁን።» ወደ ደቀ መዛሙርቱም መጣ፤ ተኝተውም አገኛቸውና ጴጥሮስን፤ እንዲሁ ከእኔ ጋር እንዲት ሰዓት እንኳ ልትተጉ አልቻላችሁምን? ወደ ፈተና እንዳትገቡ ትጉና ጸልዩ፤ መንፈስ ተዘጋጅታለች፤ ሥጋ ግን ደካማ ነው አለው። ደግሞም ሁለተኛ ሄዶ እንዲህ እያለ ጸለየ፤ አባቱ ሆይ፤ ይህች ጽዋ ሳልጠጣት ታልፍ ዘንድ የሚቻል እንደሆነ ፈቃድህ ትሁን። ደግሞም ወደ ደቀ መዛሙርቱ መጥቶ ዓይኖቻቸው በእንቅልፍ ከብደው ነበርና ተኝተው አገኛቸው። ከዚያም ትቶአቸው ሄደ። ለሦስተኛም ጊዜ ያንኑ ቃል ደግሞ ጸለየ። ከዚያ በኋላም ወደ ደቀ መዛሙርቱ መጥቶ፤ እንግዲህስ ተኛ፤ዕረፋም፤ እነሆ ሰዓቲቱ ቀርባለች፤ የሰው ልጅም በኃጢአተኞች እጅ አልፎ ይሰጣል። ተነሱ እንሂድ፤ እነሆ፤ አሳልፎ የሚሰጠኝ ቀርቦአል» አላቸው። (ማቴ.፳፮፥፴፱-፵፮፤ ማር.፲፬፥፴፭-፴፱፤ ሉቃ.፳፪፥፵፪-፵፮)።

ጌታችን ይህንን ገና ሲናገራቸው ሳለ እንሆን፤ ከአሥራ ሁለቱ አንዱ ይሁዳ መጣ፤ ከእርሱም ጋር ብዙ ሕዝብ ሰይፍና ጉመድ ይዘው ከካህናት አለቆችና ከህዝቡ ሸማግሌዎች ዘንድ ወደ ኢየሱስ መጡ። አሳልፎ የሚሰጠውም፤ «እኔ የምስመው አርሱ ነውና ያዙት» ብሎ ምልክት ሰጥቶአቸው ነበር። ወዲያውም ወደ ኢየሱስ ቀረበና፤ መምህር ሆይ፤ ስላም ላንተ ይሁን ብሎ ሳመው። ኢየሱስም «ወዳጄ ሆይ፤ ለምን ነገር መጣህ?» አለው። በዚህም ግዜ ቀረቡ፤ እጃቸውንም በኢየሱስ ላይ ጭነው ያዙት (ማቴ.፳፮፥፵፯-፶፪፤ ማር.፲፬፥፵፫-፵፮፤ ሉቃ.፳፪፥፶፯-፷፩)።

ጥያቄ፦ጌታችን ሲጸልይ፤ «ይህች ጽዋ ...» ብሎ ያላት ምንድን ናት?

ጌታችን በፈቃዱ በመስቀል ላይ ሊቀበላት የወደዳት ሞት፤ «ጽዋ» ብሎ ጠራት።

ጥያቄ፦ጌታችን፤ አምላክ ወልደ አምላክ መሆኑ የታወቀ ነው። እንደዚሁም ራሱ፦ «መልካም እረኛ እኔ ነኝ፤ መልካም እረኛ ነፍሱን ስለ በጎቼ አሳልፎ ይሰጣል» ብሎ ነበር። እንደዚሁም፤ «መልካም እረኛ እኔ ነኝ፤ አብ እንደሚያውቀኝ እኔም አብን እንደማውቀው የራሴን በጎች አውቃለሁ፤ በጎቼ ያውቁኝል፤ ነፍሴንም ስለ ነጎቼ አሳልፌ እስጣለሁ» ብሎ ስለ ሰው ልጆች በፈቃዱ እንዲሞት አረጋግጦ ነበር (ዮሐ.፲፥፲፩-፲፮)። ታዲያ «ጽዋ» ብሎ የጠራውን ሞት እንዳያመጣበት ለምን ጸለየ?

ጌታችን ስለ ዓለሙ ሁሉ ቤዛ ነፍሱን በፈቃዱ አሳልፎ እንደሚሰጥና እንደሚሞት፤ እንዲሁም ከሙታን ተለይቶ እንደሚነሣ አስቀድሞ ራሱ ተናግሮ እንደ ነበር የታወቀ ነው። የኸውም፤ «እኔ በፍቃዱ ነፍሴን አኖራታለሁ፤ ከእኔም ማንም አይወስዳትም፤ ላኖራት (አሳልፌ ልሰጣት) ሥልጣን አለኝ፤ ደግሞም ላነሳት ሥልጣን አለኝ» ብሎ በተናገረው ቃል ይታወቃል (ዮሐ.፲፥፲፮-፲፰)።

ጌታችን የጸለየው ለአራት ነገር ነው፡-

- ፩. ለአጽድቆተ ትስብእት ነው፤ ማለት ፍጹም ሰው መሆኑን ለማጠየቅ (ለማስረዳት)፤
- ፪. በመጸለይ ለእኛ አርአያ ይሆንን ዘንድ፤
- ፫. ፍርሃተ ሞትን ከእኛ ለማስወገድ፤
- ፬. ለአቅርቦተ ሰይጣን፤ ማለት በፍርሃትና በትሕትና ሰይጣንን (ዲያብሎስን) ለማሸነፍነው።

ይህንን ታላቅ ምስጢር አስመልክቶ ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ እንደ ጌታችን ሆኖ የተናገረውን እንመልከት፤ «ዑቅ ርእሰከ ከመ አኮ በድንጋጌ ወበፈሪሃ ሞት ዘእቤ አባ እመ ይትከሃል ይኅልፍ እምነየ ዝ፡ ጽዋዕ አላ በኅቡእ ቃለ ምስጢር በጥበብ ዘእብል አነ ዘንተ ሰእለተ። ወዛቲ ቃል ምጽናሕት ይእቲ ለሰይጣን፤ እስመ ሐለወኒ በእላንቱ ቃላት አሥግሮ»፤ «አባት ሆይ፤ ቢቻል ይህች ጽዋ ከእኔ ትለፍ ብዬ የጸለይኩት በመደንገጥና ሞትን በመፍራት እንዳልሆነ አስተውል፤ ድንቅ በሆነ ምስጢር ይህን ጸሎት አደረሰኩ እንጂ፤ ይህችም የጸሎት ቃል ለሰይጣን ወጥመድ ናት። በእነዚህም ቃላት ሰይጣንን ማጥመድ ይገባኛል» ሲል ተናግሮአል። ከዚያም ቀጥሎ እንዲህ ብሎአል፤ «ከመመሣገረ ጠቢብ ረስይኩ ርእሰየ፤ከመ ዘይፈርህ ወይደነግዕ እሞት፤ እቤ አባ እመ ይትከሃል ይኅልፍ እምነየ ዝንቱ ጽዋዕ ከመ እምእላንቱ ቃላትየ ትሑታት ይመስሎ ከመስብእ ባሕቲቱ አነ ይጐጐዕ ወይተክል በማእከለ ምድር ዕጾ መስቀል»፤ «አባቴ፤ ቢቻል ይህ ጽዋ ከእኔ ይለፍ ብዬ በመጸለይ ሞትን እንደምደነግጥና እንደምፈራ እንደ ብልሃተኛ መሣሪያ (ወጥመድ) አደረግሁ። ከእነዚህ የፍርሃት ቃላት የተነሣ ሰይጣን እኔን ሰው ብቻ እንደሆነኩ መስሎት በምድር መካከል እኔ የምስቀልበትን ይተክል ዘንድ እንዲያፋጥን ብየ ነው» ብሎአል። (መጽሐፈ ግብረ ሕማማት፣ አትሙ ዘዓርብ፣ ገጽ ፪፻፶፱)።

በሌላም መንገድ፣ ከእኛ ፍርሃተ ሞትን ያስወግድ ዘንድ ጌታችን በለበሰው (በተዋሐደው) ሥጋ እንደ ፈራ የቤተክርስቲያን መምህራን አረጋግጠዋል። ለምሳሌ፣ ቅዱስ ሳዊሮስ ሊቀ ጳጳስ ዘአንጾኪያ እንዲህ ብሎአል፤ «ጌታችን ባይፈራስ ኖሮ ፍርሃት በሰው ላይ ለዘላለሙ ጸንቶ በኖረ ነበር፤ ባይታመምስ ኖሮ ሰዎች ከማዘን፣ ከመተከዝ ነፃ መሆንን ባላገኙም ነበር፤ ባያዝንም ኖሮ ኃዘናት ከእኛ ባልፈቁም ነበር። ጌታችን ክርስቶስ እነዚህ ሕማማት (መከራዎች) በእርሱ ይፈጸሙ ዘንድ ብቻ አይደለም፤ ነገር ግን በመታወካቸው ሥጋን በተዋሐደው በቃል ኃይል ጠፉ እንጂ» ሲል አስትምሮአል (ሳዊሮስ ሃይማኖተ አበው፣ ገጽ ፫፻፳፭ ቀሩ ፲፬)።

ጥያቄ፦ጌታችን በጌቴሴማኒ ዐፀድ ጸሎቱን ከፈጸመ በኋላ ወዴት ሄደ?

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የሚመጣበትን ሁሉ አውቆ ወጣና፣ «ማንን ትፈልጋለችሁ?» አላቸው። እነርሱም፣ «የናዝሬቱን ኢየሱስን» ብለው መለሱለት። ኢየሱስም፣ «እኔ ነኝ» አላቸው። አሳል ፎ የሰጠውም ይሁዳ ከእርሱ ጋር ቆሞ ነበር። እንግዲህ፣ «እኔ ነኝ» ባላቸው ጊዜ፣ ወደ ኋላቸው አፈገፈጉ፤ በምድር ላይም ወደቁ። ደግሞም፣ «ማንን ትፈልጋለችሁ?» ብሎ ጠየቃቸው። እነርሱም፣ «የናዝሬቱን ኢየሱስን» አሉት። ኢየሱስም መልሶ፣ «እኔ ነኝ አልኋችሁ እንግዲህ እኔን የምትፈልጉ ከሆናችሁ እነዚህ ይሂዱ ተውላቸው» አላቸው (ዮሐ. ፲፰፡፮-፱)።

እንዲሁም ሊይዙት ለመጡት የካህናት አለቆች፣ ለመቅደስ አዛዦችና ለሕዝቡ ሸማግሌዎች እንዲህ አላቸው፣ «ወንበዴን እንደምትይዙ ሰይፈና ጎመድ ይዛችሁ ልትይዙኝ መጣችሁን? በመቅደስ ዕለት ዕለት እያስተማርሁ ከእናንተ ጋር ስቀመጥ ሳለሁ አልያዛችሁኝም። ነገር ግን ይህ ሁሉ የሆነው የነቢያት መጻሕፍት ይፈጸሙ ዘንድ ነው» ወዲያው የሻለቃው ጭፍሮችና የአይሁድም ሸማግሌዎች ኢየሱስን ይዘው አስሩት። አስቀድመውም ወደ ሐና ወሰዱት፤ በዚያች ዓመት ሊቀ ካህናት ለነበረው ለቀዳፋ አማቱ ነበረና (ዮሐ. ፲፰፡፲፪-፲፬)፤ ከዚያም ጻፎችና ሸማግሌዎች ወደ ተሰበስቡበት ወደ ሊቀ ካህናቱ ወደ ቀዳፋ ወሰዱት። (ማቴ. ፳፮፡፶፯)።

- የሐስት ምስክሮች ተነሥተው በሐስት እንዲመሰክሩበት አደረጉ (ማቴ. ፳፮፡፶፱-፷፫)፤
- በፊቱ ላይ ተፋበት፤
- ጐስሙት፤
- «ክርስቶስ ሆይ፤ ራስህን የመታህ ማን ነው? በጥፊስ የመታህ ማን ነው?» እያሉ ራሱን መቱት፤ ፊቱን ሸፍነው ይጐስሙትና ትንቢት ተናገረ ይሉት ነበር። ሌሎችም ፊቱን በጥፊ ይመቱት፣ በብዙም ይዘብቱበትና ይደበድቡት ነበር (ማቴ. ፳፮፡፳፯፤ ማር. ፲፬፡፳፭፤ ሉቃ. ፳፪፡፳፫-፳፭)።

ከዚያም እንደ ታስረ ለመስፍኑ ለጴጥሮናዊ ጳጳሳዊነት አሳልፈው ሰጡት (ማቴ.፳፯፡፩-፫)።
 የገዢው የጳጳሳዊነት ወታደሮች ኢየሱስን ያዙት፤ ጳጳሳዊነትም ኢየሱስን አስገረፈው። ወታደሮቹ
 ኢየሱስን ወደ ገዢው ግቢ ወሰዱት። ብዙ ጭፍሮች ወደ እርሱ አከማቹ። ልብሱን ገፈው ቀይ ልብስ
 አለበሱት፤ ከሾህም አክሊል ጉንጉነው በራሱ ላይ ደፉበት፤ በቀኝ እጁ ዘንግ አስያዙት፤ በፊትም
 ተንበርክከው፤ «የአይሁድ ንጉስ ሆይ፤ ስላም ላንተ ይሁን» እያሉ ዘበቱበት፤ ተፋብተ፤ በዘንግ ራሱን
 መቱት። ከዘበቱበት በኋላ ቀዩን ልብስ ገፈፉት፤ የራሱንም ልብስ አልብሰው ሊሰቅሉት ወስዱት
 (ማቴ.፳፯፡፳፮-፴፪)።

ኢየሱስ መስቀል ተሸክሞ በዕብራይስጥ ጎልጎታ(የራስ ቅል) ወደ ሚባለው ቦታ ደረሰ
 (ዮሃ.፲፱፡፲፯)። «ዋይ! ዋይ!» እያሉ የሚያለቅሱ ብዙ ሴቶችና ብዙም ሕዝብ ተከትለውት ነበር
 (ሉቃ.፳፫፡፳፯)። ወደ ቀራንዮም አውጥተው ኢየሱስን በዚያ ስቀሉት። ሁለት ክፉ አድራጊዎችንም
 አንዱን በግራው አንዱን በቀኙ ከእርሱ ጋር ሰቀሉ (ሉቃ.፳፫፡፴፪-፴፫)።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ መስቀሉን ተሸክሞ ወደ ቀራንዮ ሲሄድ ከግርፋቱ፣ ከብትሩና ከጥፊው
 ብዛት የተነሣ በመንገድ እየወደቀና እየተነሳ ይጓዝ ነበር። ወታደሮቹም ያዳፉትና ያጣድፉት ነበር።
 ከድካሙ ብዛት የተነሣ እንደ ጣማው አይተው፣ በሐምት የተደባለቀ መራራ የወይን ጠጅ እንዲጠጣ
 አቀረቡለት፤ እርሱም ሊጠጣ ስለልፈለገ ቀምሶ ተወው (ማቴ.፳፯፡፴፬)።

ኢየሱስን ከስቀሉት በኋላ ልብሱን ዕጣ ተጣጥለው ተካፈሉት (ማቴ.፳፯፡፴፭-፴፮)። ኢየሱስም፤
 «አባት ሆይ፤ የሚያደርጉትን አያውቁትምና ይቅር በላቸው» ብሎ ጸለየላቸው (ሉቃ.፳፫፡፴፬)። ከዚያም
 የመጸሐፍ ቃል ይፈጸም ዘንድ፣ «ተጠማሁ» አለ። በዚያም ኢየሱስ ሆምጣጤውን ከተቀበለ በኋላ፤
 «ተፈጸመ» አለ፤ ራሱንም አዘንብሎ ነፍሱን አስልፎ ሰጠ (ዮሐ.፲፱፡፳፰-፴፱)።

ቅድስት ነፍሱን ከቅዱስ ሥጋው በሥልጣኑ ለየ። በዚህ ጊዜ፣ በአካለ ነፍስ ወደ ሲኦል ወርዶ፤
 በሲኦል ተይዘው የነበሩትን ነፈሳት አወጣ፤ ዘላለማዊ ሕይወትንም ሰጣቸው።

ይህን አስመልክቶ ሐዋርያው ቅዱስ ጴጥሮስ ያስተማረውን እንመልከት፤ «ክርስቶስ ደግሞ ወደ
 እግዚአብሔር አብ ያቀርባን ዘንድ እርሱ ኃጢአት የሌለበት ጻድቅ ነው፤ እርሱም ሂዶ በወህኒ (በሲኦል)
 ለነበሩት ነፍሳት ሰበከላቸው» ብሎአል (፩ጴጥ.፫፡፲፰-፳፻)።

ጌታችን በተዋሐደው ሥጋ በፈቃዱ ከሞተ በኋላ ከጭፍሮቹ አንዱ ጎኑን በጦር ወጋው፤
 ወዲያውም ከጌታ ጉን ደምና ውኃ ወጣ (ዮሃ.፲፱፡፴፬-፴፭)። ከዚህም የተነሣ በውኃው
 እንጠመቅበታለን፤ ደሙንም በቅሩርባን ጊዜ እንቀበለዋለን።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በአይሁድና በሮማውያን ወታደሮች ተይዞ ከታሰረበት ጊዜ ጀምሮ
 በመስቀል ከተሰቀለበትና በፈቃዱ ሞትን እስከ ቀመስበት ድረስ ስለ እኛ የተቀበለው መከራ እጅግ ብዙ
 ነው፤ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተክርስቲያን ሊቃውንት ግን ጌታችን ከተቀበላቸው መከራዎች መካከል
 ዋና ዋናዎቹን አሥራ ሦስት ብለው ቆጥረዋቸዋል።

- እነርሱም የሚከተሉት ናቸው፦
- 1. ተአስሮ ድጎሪት - እጆቹን የኋሊት መታሰሩ፤
 - 2. ተቀሥፎተ ዘባን - ጀርባውን መገረፉ፤
 - 3. ወረቀ ምራቅ - በላዩ ላይ ምራቃቸውን መትፋታቸው፤
 - 4. ተኩርዖ ርእሰ - ራሱን በብትር መመታቱ፤
 - 5. ተጸፍዖ መልታሕት - ፊቱን በጥፊ መመታቱ፤
 - 6. ጸዊረ መስቀል - መስቀሉን መሸከሙ፤
 - 7. አክሊለ ሦክ - የሾክ አክሊል መቀዳጀቱ፤
 - 8. ስትየ ሐምት - ሃምት መጠጣቱ፤
 - 9. ተቀንዎተ አእዳው - በሁለት ችንካር እጆቹን መቸንከሩ፤
 - 10. ተቀንዎተ እግር - በሁለት ችንካር እግሮቹን መቸንከሩ።

ጌታችን የተቀበላቸው መከራዎች ፣ ከሁለቱ የእጆቹን ችንካሮች ጋር አሥር ይሆናሉ። እንደ ገና
 ሁለቱ የእግሮቹ ቅንዋት ሲደመሩ አሥራ ሁለት ይሆናሉ። ርግዘተ ገቦ፣ ጎኑን በጦር የወጉት ሲጨመርበት
 አሥራ ሦስት ይሆናሉ። ስለዚህ ሊቃውንት እነዚህን «አሥራ ሦስቱ ሕማማተ መስቀል» ይሉአቸዋል።

ጥያቄ፦ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ስለ እኛ ኃጢአት፣ ስለ እኛ በደል በተስቀለ ጊዜና ስለተዋሐደው ሥጋ በፈቃዱ ሞትን በቀመስ ጊዜ የተፈጸመ ታላላቅ ተአምራት ስንት ናቸው?

ጌታችን በተስቀለ ጊዜ ከተፈጸሙት ታላላቅ ተአምራት መካከል ዋና ዋናዎቹ ሰባት ናቸው። እነርሱም ከዚህ የሚከተሉት ናቸው፦

- ፩. ከሰድስት ሰዓት እስከ ዘጠኝ ሰዓት ድረስ በምድር ሁሉ ጨለማ ሆነ (ማቴ.፳፯፥፱፩)፤
- ፪. ፀሐይ ጨለመች (ሉቃ.፳፫፥፱፩)፤
- ፫. በኢየሩሳሌም የነበረው በቤተ መቅደስ መጋረጃ ከላይ እስከ ታች ከሁለት ተቀደደ (ማር.፲፭፥፱፫)፤
- ፬. ምድር ተናወጠች (ተንቀጠቀጠች)፤
- ፭. አለቶች ተሰነጠቁ፤
- ፮. መቃብራት ተከፈቱ፤
- ፯. በመቃብር ተቀብረው የነበሩ ብዙ ሙታን ተነሡ፤ ከጌታችን ትንሣኤ በኋላም ወደ ቅድስት ከተማ ገብተው ለብዙዎቹ ታዩ (ማቴ.፳፯፥፱፩-፱፬)።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ስለ እኛ በደል መከራ መስቀልን በተቀለበት፣ በተዋሐደውም ሥጋ ሞትን በቀመሰበት ወቅት፣ እጅግ በርከት ያሉ ከገሊላና ከኢየሩሳሌም የተከተሉት ቅዱሳት አንስ ት በቀረንዮ ተገኝተው በታላቅ ኀዘን ተውጠው የሚቀበለውን መከራ ሁሉ በሩቅ ሆነው ይመለከቱ ነበር። ከእነርሱም መካከል መግደላዊት ማርያም፣ የያዕቆብና የዮሳ እናት ማርያም፣ የዘብ ዴዎስ ልጆች የዮሐንስና የያዕቆብ እናት ማርያም፣ ስሎሜና ሌሎችም ነበሩ (ማቴ.፳፯፥፱፩-፱፮ ፤ ማር.፲፭፥፱፩ ሉቃ.፳፫፥፱፱)። ከእነርሱም ጋር የጌታችን እናት ቅድስት ቅዱሳን ማርያም፣ እጎቷ ስሎሜ፣ የቀለዮጳ ሚስት ማርያምና ሌሎች ብዙ ቅድሳት ሴቶች ነበሩ (ዮሐ.፲፱፥፳፭)።

ጥያቄ፦ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ፍጹም አምላክ ፍጹም ሰው ስለሆነ በሰውነቱ ሞትን ቀምሶ ቅድስት ነፍሱን ከቅድስት ሥጋው ከለየ በኋላ ቅዱስ ሥጋው የት ተቀበረ? እንማንስ ቀበሩት?

የጌታችን ቅዱስ ሥጋ የተቀበረው፣ ጌታችን በተስቀለበት አካባቢ በነበረው ዐፀድ ውስጥ ነው። የቀበሩትም የጌታችን ደቀ መዛሙርት የሆኑ ዮሴፍና ኒቆሊሞስ ናቸው። የመቃብሩም ታሪክ እንደሚከተለው ነው፦

ጌታችን በተስቀለበት በዕለተ ዓርብ ምሽት ላይ ዮሴፍ የተባለው የአርማትያስ ሰው ወደ ቀረንዮ መጣ። ይህ ሰው የጌታችን ደቀ መዛሙር ነበር። እርሱም ባለጠጋና አይሁድ የሸንጎ አማካሪዎች አንዱ ከመሆኑም በላይ፣ የእግዚአብሔርን መንግሥት መምጣት የሚጠባበቅ ጻድቅ ሰው ነበር። ይህ ሰው ደፍሮ ወደ ጲላሞስ ገብቶ በመስቀል ላይ ተስቅሎ የነበረውን የኢየሱስን ሥጋ አውርዶ ለመቅበር እንዲፈቅድለት ለመነው። ጲላሞስም እንዲሰጡት አዘዘ። በዚህ ጊዜ ዮሴፍ የጌታችንን የኢየሱስ ክርስቶስን ቅዱስ ሥጋ ከመስቀል አውርዶ በንጹሕ በፍታ ከፈነው። ደግሞም አስቀድሞ በሌሊት ወደ ክርስቶስ መጥቶ የነበረው ኒቆሊሞስ፣ መቶ ንጥር የሚያህል እጅግ የከበረ ሸቱ ይዞ መጣ። ዮሴፍና ኒቆሊሞስም ጌታችንን ኢየሱስ ክርስቶስን እንደ አይሁድ የአገናነዝ ልማድ ከከበረ ሸቱ ጋር በንጹሕ በፍታ (በተልባ እግር ልብስ) ከከፈኑት በኋላ ጌታችን በተስቀለበት አጠገብ ከዓለት ከተቀበረ፣ ከዚያ በፊት ማንም ሰው ባልተቀበረበት አዲስ መቃብር አኖሩት (ቀበሩት)፤ መቃብሩንም በታላቅ ድንጋይ ዘግተውት ሄዱ። ከገሊላም ጌታችንን ተከትለው የመጡ ማርያም መግደላዊት፣ የዮሳና የያዕቆብ እናት ማርያምና ሌሎቹ ጌታችንን የት እንደ ቀበሩት አይተውና ተመልክተው ወደ ሰፈራቸው ተመለሱ (ማቴ.፳፯፥፱፩-፳፩ ፤ ማር.፲፭፥፱፩-፱፮ ፤ ሉቃ.፳፫፥፱-፱፮፤ ዮሐ.፲፱፥፱፫-፱፪)።

የካህናት አለቆችና ፈሪሳውያን ግን ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በሦስተኛው ቀን ከመቃብር ይነሣ ልብለው ስለ ሠጉ፣ ወደ ጲላሞስ ሄደው፣ «ጌታ ሆይ፤ ያ ሰው ገና በሕይወቱ ሳለ ከሦስት ቀን በኋላ እነሣለሁ ማለቱ ትዝ አለን። ስለዚህ ደቀ መዛሙርቱ በሌሊት ሄደው እንዳይሰርቁትና ለሕዝቡም ከሙታን ተነሣ እንዳይሉ፣ የኋለኛይቱም ስሕተት ከፊተኛይቱ ይልቅ የከፋች እንዳትሆን፣ መቃብሩ እስከሦስት ቀንድረስ እንዲጠበቅ እዘዝ አሉት። ጲላሞስም፣ «ጠባቆች አሉአችሁ

እንዳወቃችሁ አስጠብቁ» ብሎ መለስላቸው። ነቅተው፣ ተግተው፣ እስከ ሦስት ቀን ይጠብቁ ዘንድ ወታደሮች አዘዘላቸው።

እነርሱም ሄድው ከጠባቆቹ ጋር ድንጋዩን አትመው መቃብሩን አስጠበቁ (ማቴ.፳፯፥፳፪-፳፯)። በዚህ ዓይነት ጌታችን ከመቃብር እንዳይነሣ በመፍራት፣ ሊቃነ ካህናቱና ፈሪሳውያን ጌታችን የተቀበረበትን መቃብር ወታደሮቹ ነቅተው፣ ተግተው እስከ ሦስት ቀን እንዲጠብቁ አደረጉ። መቃብሩ የተዘጋበት ታላቅ ድንጋይም እንዳይለወጥ በመሥጋት በማኅተማቸው አተሙበት።

ሕይወትን የሚያድል የሕያዋን አምላክ ክርስቶስ በለበሰው ሥጋ (በተዋሐደው ሥጋ) ሞቶ፣ ሦስት ቀንና ሦስት ሌሊት በመቃብር ተቀብሮ ቆየ። ስለ እኛ ሞትን ቀምሶ በመቃብር ሦስት ቀንና ሦስት ሌሊት ተቀብሮ እንደሚቆይ እርሱ ራሱ አስቀድሞ ተናግሮ ነበር። ይኸውም በሞትና በመቃብር ሥልጣን ሥር ለነበሩት ሁሉ የሕይወት የድኅንነት ምልክት ይሆን ዘንድ ነው።

ጌታችን ወንጌሉ መንግሥትን እየሰበከና የማዳን ሥራውን እየፈጸመ በየቦታው በሚዘዋወርበት ወቅት፣ ከጻፎችና ከፈሪሳዊያን አንዳንዶቹ፣ «ጌታችን መምህር ሆይ፣ ከአንተ ምልክት እንድናይ እንወዳለን» አሉት። እርሱ ግን መልሶ እንዲህ አላቸው፣ «ክፉና አመንዝራ ትውልድ ምልክት ይሻል፤ ከነቢዩ ከዩናስ ምልክት በቀር ምልክት አይሰጠውም። ዮናስ በዓሣ አንባሪ ሆኖ ሦስት ቀንና ሦስት ሌሊት እንደ ነበረ፣ እንዲሁ የሰው ልጅ (ክርስቶስ) በምድር ልብ (በምድር ውስጥ) ሦስት ቀንና ሦስት ሌሊት ይኖራል» ብሎ የነገራቸው ቃል ተፈጸመ (ማቴ.፲፪፥፱፰-፱፻)።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ፍጹም አምላክ ፍጹም ሰው ስለሆነ፣ በሰውነቱ ማለት በተዋሐደው ሥጋ ሞትን በቀመስ ጊዜ ቅዱስ ሥጋውን ዮሴፍና ኒቆሊሞስ በንጽሕ በፍታ ገንዘው በመቃብር ሲያኖሩት፣ ለመለኮቱ በሰማይና በምድር ምሉዕ ሆኖ የሚገኝ አምላክ ነው። መለኮት የተዋሐደው ቅዱስ ሥጋው ሦስት ቀን ሦስት ሌሊት በመቃብር ሳለ፣ በአካሉ ነፍስ ወደ ሲኦል ወርዶ በዚያ የነበሩትን ነፍሳት ነጻ አወጣ። ወልደ እግዚአብሔር ክርስቶስ በሥጋው በመቃብር ሦስት ቀን ሦስት ሌሊት ሳለ በመለኮቱ ፍጹም ነውና ከአብና ከመንፈስ ቅዱስ ጋር ከአምላካዊ መንበሩ አልተለየም። ይህን በሚመለከት በአራተኛው ክፍለ ዘመን አጋማሽ የቁስጥንጥንያ ሊቀ ጳጳስ የነበረው ቅዱስ ፕሮክልዮስ (ኤፈቅሊስ) ያስተማረውን ትምህርት እንመልከት፤ «ጌታዬ ፈጣሪዬ አንተ ነህ፤ ቅድመ ዓለም የነበርክ አንተ ነህ፤ ዛሬም ያለህ አንተ ነህ፤ ሰማያዊ አንተ ነህ፤ ምድራዊም አንተ ነህ፤ በሰማይ ከአብና ከመንፈስ ቅዱስ ጋር ህልው የምትሆን አንተ ነህ፤ ዓለም ሳይፈጠር ጀምሮ በአምላካዊ መንበርህ ያለህ አንተ ነህ፤ አሁንም በዕፀ መስቀል ላይ የተቸነከርክ አንተ ነህ፤ በሥጋ መከራን የተቀበልክ አንተ ነህ ከአብና ከመንፈስ ቅዱስ ጋር አንድ እንደ መሆንህ ሞት የሌለብህ አንተ ነህ፤ ከእኛ ጋር አንድ እንደ መሆንህ በፈቃድህ የሞትህ አንተ ነህ፤ በመቃብር ያደርህ አንተ ነህ፤ በኪሩቤል ላይ ያለህ አንተ ነህ፤ ከሙታን ጋር በመቃብር ያደርክ አንተ ነህ፤ ባንተ ሕማምና ሞት ድኅነት ተሰጠ። ከሙታን ጋር የተቆጠርክ አንተ ነህ፤ ለሙታን ትንሣኤ የምትሰጥ አንተ ነህ፤ ሦስት መዓልትና ሦስት ሌሊት በመቃብር ያደርህ አንተ ነህ፤ በመለኮት ህ ሕማም ሳይኖርብህ በሥጋ የታመምህ አካላዊ ቃል አንተ ነህ (ሃይማኖተ አበው ገጽ 150)።

ትንሣኤ ክርስቶስ (የክርስቶስ ትንሣኤ)

ጥያቄ፦ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከሙታን ተለይቶ የተነሣው መቼ ነው ?

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በተዋሐደው ሥጋ ከሞተና ከተቀበረ በኋላ በሦስተኛው ቀን እሑድ በመንፈቀ ሌሊት ከሙታን ተለይቶ ተነሣ።

ጥያቄ፦ጌታችን በማን ሥልጣንና በማን ኃይል ተነሣ ?

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በራሱ ሥልጣንና በራሱ ኃይል ከሙታን ተለይቶ ተነሣ። ጌታችን በፈቃዱ ስለ እኛ ለመሞትና በሥልጣኑም ከሙታን ተለይቶ ለመነሣት ሙሉ ሥልጣን እንዳለው አስቀድሞ፤ «ላኖራት ሥልጣን አለኝ ደግሞም ላነሣት ሥልጣን አለኝ»

ጥያቄ፦ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከሙታን ተለይቶ የተነሣው በራሱ ኃይልና በራሱ ሥልጣን ከሆነ ሐዋርያት በተለይም ቅዱስ ጴጥሮስና ቅዱስ ጳውሎስ፤ «እግዚአብ

**ሔር ከሙታን አስነሣው» ብለው ለምን አስተማሩ? (ዮሐዋ. ፫፡፲፭፤፬፤፲፮፤
፴፩፤ ሮሜ ፰፡፲፩፤፲፡፱)።**

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ወደዚህ ዓለም መጥቶ ከቅድስት ድንግል ማርያም ሥጋንና ለባዊት ነፍስን ተዋሕዶ ከኃጢአት በቀር ፍጹም ሰው ከመሆኑ በፊት «ወልደ እግዚአብሔር፤ ቃለ እግዚአብሔር፤ አምላክ ወልድ አምላክ» እየተባለ ይጠራ ነበር እንጂ ኢየሱስ ክርስቶስ ተብሎ አይጠራም ነበር። ከኃጢአት በቀር ያለመለዋወጥ ፍጹም ሰው ከሆነ ወዲህ ግን ኢየሱስ ክርስቶስ ስ ተብሎ ተጠራ። በሰውነቱ ቅድስት ድንግል ማርያም ወለደችው፤ ሰው በመሆኑ ማለት በሰውነቱ (በተዋሐደው ሥጋ) በዮሐንስ እጅ ተጠመቀ፤ አርባ ቀንና አርባ ሌሊት ጸመ (ማቴ. ፫፡፲፮፤ ፬፡፩-፲፩)፤ በተዋሐደው ሥጋ ጸለየ (ማቴ. ፳፮፡፴፮-፴፮)። ፍጹም ሰው መሆኑን ለማስረዳትም ከ ኃጢአት በቀር ሰው የሚሰራውን ሥራ ሁሉ ሠራ። በሰውነቱ መከራ መስቀልን ተቀብሎ ሞትን ያጠፋ ዘንድ ሞተ (ዮሐ. ፲፱፡፴) ስለዚህ ቅዱሳን ሐዋርያት እግዚአብሔር ከሙታን አስነሣው ብለው ማስተማራቸው ክርስቶስ በመለኮቱ ኃይል መነሣቱን ለማረጋገጥ ነው። ምክንያቱም ሰው በመሆኑ ኢየሱስ ተብሎ የተጠራው ወልደ እግዚአብሔር በመለኮት ከእግዚአብሔር አብና ከእግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ጋር አንድ (ትክክል) ነውና፤ በባሕርዩም እንደ አብና እንደ መንፈስ ቅዱስ ፍጹም አምላክ ነውና፤ በዚህ መሠረት «እግዚአብሔር ከሙታን አስነሣው» ማለት ዮሴፍና ኒቆሊሞስ የቀበሩትን ሥጋ ወልደ እግዚአብሔር በመለኮቱ ኃይል ማስነሣቱን ለማረጋገጥ ነው። ይኸውም ክርስቶስ በተዋሐደው ሥጋ ሞቶ በመለኮቱ ሕያው ሆኖ ከሙታን ተለይቶ መነሣቱን ያመለክታል፤ መለኮት የተዋሐደው የክርስቶስ ሥጋም በመለኮት ኃይል መነሣቱን ያረጋግጣል። ክርስቶስ በመለኮቱ ከእግዚአብሔር አብ ጋር እኩል (ትክክል) እንደሆነ፤ ማለት አንድ መሆኑን ራሱ ሲያረጋግጥ «እኔና አብ አንድ ነን» ብሎአል (ዮሐ. ፲፡፱)። የአብ ሥልጣን የወልድና የመንፈስ ቅዱስ ሥልጣን እንደሆነ ለአብ ያለው ሁሉ የወልደ እግዚአብሔር ክርስቶስ እንደሆነ ሲያረጋግጥ «ለአብ ያለው ሁሉ የእኔ ነው» ብሎአል (ዮሐ. ፲፮፡፲፭)።

ወልደ እግዚአብሔር ክርስቶስ በገዛ ሥልጣኑ (በመለኮቱ) ሥጋውን ከመቃብር እንደሚያስነሣ ራሱ አስቀድሞ ተናግሮ ነበር። ይኸውም «ይህን ቤተ መቅደስ አፍርሱት እኔም በሦስት ቀን አነሣዋለሁ» ብሎ ለአይሁድ መናገሩ ታውቋል (ዮሐ. ፪፡፲፱-፳፪)።

ይህንን ምስጢር ተከትለው ብዙ የቤተክርስቲያን ሊቃውንት አስፍተው ጽፈዋል። ለምሳሌ ሊቀ ቅዱስ ቄርሎስ ዘአስክንድርያ የጻፈውን ከዚህ ቀጥለን እንመልከት፤ «እኛም እግዚአብሔር አብ ከእርሱ አካል ዘእምላካል ባሕርይ ዘእም ባሕርይ የተወለደው ወልድ በባሕርዩ ሕይወት እንደሆነ እንናገራለን፤ በዚህ አነጋገር አብ ክርስቶስን አስነሣው ተብሎ ቢነገርም፤ እኛ እራሱ ራሱ ወልድ ራሱን እንደ አስነሣ የሚናገር እናገኛለን እርሱ አይሁድን «ይህን ቤተ መቅደስ አፍርሱት እኔም በሦስት ተኛው ቀን አነሣዋለሁ» ብሎአቸዋል (ሃይማኖተ ኣብው፤ ገጽ ፫፻፴፫ ቁ. ፮)።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ገና መከራ መስቀልን ከመቀበሉ በፊት ሞትን አሸንፎ ከሙታን ተለይቶ በራሱ ሥልጣን እንደሚነሣ በማረጋገጥ፤ «ይህን ቤተ መቅደስ አፍርሱት እኔም በሦስተኛው ቀን አነሣዋለሁ» ባላቸው ጊዜ አይሁድ «ይህ ቤተ መቅደስ በአርባ ስድስት ዓመት የታነጸ ሲሆን አንተ በሦስት ቀን ታአነሣዋለህ?» ሲሉ መለሱለት። አይሁድ ይህንን ያሉበት ምክንያት ኢየሱስ የተናገረው ስለ ቤተ መቅደሱ መስሎአቸው ነበር፤ ኢየሱስ ግን እንዲህ ብሎ የተናገረው ስለ ራሱ ሥጋ (ስለ ራሱ ሰውነት) ነበር። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ እንደዚያ ብሎ የተናገረው ስለ ራሱ ሰውነት (ስለ ሥጋው) እንደሆነ ከሙታን ተለይቶ ከተነሣ በኋላ ደቀ መዛሙርቱ ተረዱ፤ ጌታችን በራሱ ሥልጣን ሥጋውን እንዳስነሣም አመኑ (ዮሐ. ፪፡፳-፳፫)።

ጥያቄ፡-ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከሙታን ተለይቶ መነሣቱን ያበሠሩ እነማን ናቸው?

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከሙታን ተለይቶ መነሣቱን ለመጀመሪያ ጊዜ ለሰው ልጆች ያበሰሩ ቅዱሳን መላእክት ናቸው። ታሪኩም እንደዚህ ነው፡-

ከሳምንቱ በመጀመሪያ ቀን መግደላዊት ማርያምና ሁለተኛይቱ ማርያም የጌታን መቃብር ሊያዩ ያዘጋጁትን ሸቱ ይዘው እጅግ ማልደው ወደ መቃብሩ መጡ። እነሆም የጌታ መልአክ ከሰማይ ስለወረደ ታላቅ የምድር መናወጥ ሆነ ቀርቦም ድንጋዩን አንከባሎ በላዩ ተቀመጠ፤ መልኩ እንደ መብረቅ ልብሱም እንደ በረድ ነጭ ነበር፤ ጠባቶቹም (መቃብሩን የሚጠብቁ) መልአኩን ከመፍራት የተነሣ ተንቀጠቀጡ እንደ ሞተም ሆኑ። መልአኩም ሴቶቹን፡- «እናንተስ አትፍሩ የተሰቀለውን ኢየሱስን

እንድትሹ አውቃለሁና፤ እንደ ተናገረው ተነሥቶአልና፤ በዚህም የለም የተኛበትን ሰፍራ (ተኝቶበት የነበረውን ሰፍራ) ኑና እየ፡፡ ፈጥኖችሁም ሂዱና ከሙታን ተነሣ እነሆም ወደ ገሊላ ይቀድማችኋል ብላችሁ ለደቀ መዛሙርቱ ንገሩአቸው፤ እነሆም ነገርኋችሁ አላቸው» (ማቴ.፳፰፥፩-፳)

ቅዱስ ሉቃስ በጻፈው ወንጌል መሠረት ደግሞ የጌታ ትንሣኤ ታሪክ በአጭሩ እንዲህ ነው፤ «ከሳምንቱ በመጀመሪያ ቀን ያዘጋጁትን ሸቱ ይዘው እጅግ ማልደው ወደ መቃብሩ መጡ፡፡ ድንጋዩም ከመቃብሩ ተንከባሎ አገኙት ገብተውም የጌታን የኢየሱስን ሥጋ አላገኙም፤ እነርሱም በዚህ ሲያመነቱ እነሆ ሁለት ሰዎች (መላእክት) የሚያንጸባርቅ ልብስ ለብሰው ወደ እነርሱ ቀረቡ ሴቶቹም ፈርተው ወደ ምድር አቀርቅረው ሳለ እንዲህ አሉአቸው፤ ሕያውን ከሙታን መካከል ስለምን ትፈልጋለችሁ? ተነሥቶአል እነጂ በዚህ የለም የሰው ልጅ በኃጢአተኞች እጅ አልፎ ሊሰጥና ሊሰቀል በሦስተኛውም ቀን ሊነሣ ይገባዋል እያለ በገሊላ ሳለ ለእናንተ እንደ ተናገረ አሰቡ፡፡ ከመቃብር ተመልሰው ይህን ሁሉ ለአሥራ አንዱና ለሌሎቹ ሁሉ ነገሩአቸው» (ሉቃ.፳፱፥፩-፲)፡፡ እንደዚሁም በማርቆስ ፲፮፥፩-፲፩ በዮሐ.፳፥፩-፲፰ በተመሳሳይ ሁኔታ ታሪኩ ተመዝግቦአል፡፡□

ጥያቄ፡-ጌታችን ከሙታን ተለይቶ ከተነሣ በኋላ ለእነ ማን ተገለጠላቸው?

ጌታችን ሞትን አሸንፎ ከሙታን ተለይቶ ከተነሣ በኋላ በመጀመሪያ ለማርያም መግደለዊት ተገለጸለት (ዮሐ.፳፥፩-፲፰)፡፡ ከዚያም ለማርያም መግደለዊትና ለሌሎች ቅዱሳት ሴቶች በመንገድ ተገለጸላቸው (ማቴ.፳፰፥፱)፡፡ እንደዚሁም ወደ ኤመሁስ ሲሄዱ ለነበሩት ለሁለቱ ደቀ መዛሙርት ተገለጸላቸው (ሉቃ.፳፱፥፩፫-፱፪)፡፡ ቀጥሎም ወደ ገሊላ ተራራ ሄደው ይጠብቁት ለነበሩት ለአሥራ አንዱ ደቀ መዛሙርት ተገለጠላቸው (ማቴ.፳፰፥፲፮)፡፡ በተጨማሪም በተዘጋ ቤት ተሰብስበው ለነበሩት ለአሥራ ደቀ መዛሙርት ተገልጦና በመካከላቸው ቆሞ «ሰላም ለእናንተ ይሁን» አላቸው፡፡ ይህንንም ብሎ እጆቹንም፤ ጎኑንም አሳያቸው ደቀ መዛሙርቱም ጌታን ባዩ ጊዜ ደስ አላቸው (ዮሐ.፳፥፲፱-፳)፡፡ ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ደግሞ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከሙታን ተለይቶ ከተነሣ በኋላ ለእነማን እንደ ተገለጸ ሲመሰክር «መጽሐፍ እንደሚል ክርስቶስ ስለ ኃጢአታችን ሞተ ተቀበረም፤ መጽሐፍ እንደሚል በሦስተኛው ቀን ተነሣ፤ ለኬፋም ታየ፤ በኋላም ለአሥራ ሁለቱ፤ ከዚያም በኋላ ከአምስት መቶ ለሚበዙ ወንድሞች በአንድ ጊዜ ታየ፡፡ ከእነርሱም የሚበዙት እስከ አሁን አሉ፤ አንዳንዶቹ ግን አንቀላፍተዋል፤ ከዚያም በኋላ ለያዕቆብ በኋላም ለሐዋርያት ሁሉ ታየ፤ ከሁሉም በኋላ እንደ ጭንጋፍ ለምሆን ለእኔ ደግሞ ታየኝ» ሲል አስረድቶአል (፩ቆሮ.፲፭፥፫-፱)

ጥያቄ፡-ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በሞት ላይ አሸናፊ ሥልጣን እንዳለው የሚያረጋግጥ ማስረጃ አለ ወይ?

አዎን አለ፤

፩ኛ. የአንድ መኮንን ልጅ ከሞተች በኋላ ጌታችን እጅዋን ይዞ ከሞት አስነሥቶአታል (ማቴ.፱፥፲፰-፳፭)፤

፪ኛ. የአንዲት መበለት ልጅ ሞቶ ሊቀብሩት በቃሬዛ ይዘው ወደ መቃብር ሲወስዱት በድንገት ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ቀርቦ ቃሬዛውን ነካ፤ ቃሬዛውን የተሸከሙትም ቆሙ፤ በዚያን ጊዜ ጌታችን፤«አንተ ጎበዝ ተነሥ እልሃለሁ» አለው የሞተውም ሰው ወዲያው ቀና ብሎና ተነሥቶ ተቀመጠ (ሉቃ.፯፥፲፩-፲፮)፤

፫ኛ. ሞቶ ከተቀበረ አራት ቀን የሆነውን አልዓዛርን ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ መቃብሩ ሄዶ ከመቃብሩ ፊት ለፊት በመቆም «አልዓዛር! አልዓዛር! ፤ ተነሣ ወደ ውጭ ውጣ!» ብሎ ጠርቶ ከሞት አስነሥቶአል (ዮሐ.፲፩፥፲፮-፵፬)፡፡

በዚሁ መሠረት ሞት በጌታችን ላይ ሥልጣን ሳይኖረው ጌታ ግን በሞት ላይ ሙሉ ሥልጣን ስላለው ከሞት ለማሰነሣት የፈለጋቸውን ወዳጆቹን ከሞት በማሰነሣቱ፤ በሞት ላይ ሙሉ ሥልጣን ያለው መሆኑ ተረጋግጦአል (ዮሐ.፭፥፳፩)፡፡ ምክንያቱም ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ራሱ ሕይወትና

ትንሣኤ ነውና (ዮሐ.፲፩፡፳፭-፳፮)። እንደገናም ራሱ ሞትን አሸንፎ ከሙታን ተለይቶ ከተነሳ በኋላ ፤ «ፊተኛውና መጨረሻው ሕያውም እኔ ነኝ፤ ሞቼም ነበርሁ፤ እነሆም ከዘላለም እስከ ዘላለም ድረስ ሕያው ነኝ፤ የሞትና የሲኦልም መክፈቻ አለኝ» ብሎአል (ራዕ.፩፡፲፯-፲፱)። በዚህኛው ቃል ጌታችን በሞትና በሲኦል ላይ ሙሉ ሥልጣን እንዳለው ተረጋግጦአል። ይህም ማለት ጌታችን ሞትንና ሲኦልን ማዘዝ፤ መሰር፤ ማስወገድና መጥፋት የሚችል ኃይል አምላክ ነው ማለት ነው።

ሞትና ሲኦል በጌታችን አምላካዊ ሥልጣን ድል መሆናቸውን አስመልክቶ ሐዋርያው ቅዱስ ። ጳውሎስ ሲመሰክር «ሞት ሆይ መውጊያህ የት አለ? ሲኦል ሆይ ድል መንሳትህ የት አለ? የሞት መውጊያ ኃጢአት ነው የኃጢአትም ኃይል ሕግ (አሪት)ነው፤ ነገር ግን በጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ድል መንሣቱን ለሰጠን ለእግዚአብሔር ምስጋና ይሁን» ብሎአል (፩ቆሮ.፲፭፡፶፭-፶፮)

ጥያቄ፦ በሞትና በሲኦል ላይ የአሸናፊነት ሥልጣን ያለው ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሞትን ድል አድርጎና ከሙታን ተለይቶ በመነሣቱ ለእኛ ለሰው ልጆች የሰጠን ጥቅም ምንድር ነው?

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በትንሣኤው የሰጠን ታላቅ ጥቅም ከሞት በኋላ ሕይወትንና ትንሣኤን መግኘት ነው። ይኸውም እርሱ ራሱ «ቃሌን የሚሰማ የላከኝንም የሚያምን የዘላለም ሕይወት አለውከሞት ወደ ሕይወት ተሻገረ እንጂ ወደ ፍርድ አይመጣም» ብሎ ከሞት የመነሣትና የዘላለማዊ ሕይወትን የመውረስ መብት ሰጥቶናል (ዮሐ.፭፡፳፱)።

በተለይም ጌታችን ከሙታን ተለይቶ በመነሣቱ ከሞትና ከመቃብር መነሣት ለሚገባቸው የሰው ልጆች በሙሉ በኩር ሆኖአል ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከሞት ከመቃብር ለሚነሡ ሁሉ ጀማሪ በኩር መሆኑን ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ሲያስረዳ «አሁን ግን ክርስቶስ ላንቀለፉት ሁሉ በኩር ሆኖ ከሙታን ተነሥቶአል ሞት በሰው በኩል መጣ፤ ትንሣኤ ሙታን በሰው በኩል (በክርስቶስ በኩል) ሆኖአል። ሁሉ ባዳም እንደሚሞቱ እንዲሁ በክርስቶስ ደግሞ ሕያዋን ይሆናሉ» ብሎአል (፩ቆሮ.፲፭፡፳፭-፳፫)

ጥያቄ፦ ጌታችን ከሙታን አልተነሣም ብለው ለማስተባበል ሲሉ በጌታ መቃብር ዙሪያ ነቅተው ተግተው ይጠብቁ የነበሩት ወታደሮች ጌታችን በታላቅ ሥልጣን ከሙታን ተለይቶ በተነሣ ጊዜ ምን ሆኑ?

ጌታችን ተቀብሮበት በነበረው ቦታ የእግዚአብሔር መልአክ ስለ ወረደበት እጅግ ተናወጠች (ተንቀጠቀጠች)። ከሰማይ የወረደውም መልአክ እንደ መብረቅ ልብሱም እንደ በረድ ነጭ ነበር ጠባቆችም መልአኩን ከመፍራት የተነሣ ተንቀጠቀጡ እንደ ሞቱም ሆኑ ይላል ((ማቴ.፳፰፡፪-፬) ስለዚህ ነቅተው ተግተው ይጠብቁ የነበሩት ወታደሮች መልአኩን አይተው በመደንገጥ ወደቁ እንደ ሞቱም ሆኑ።

ጥያቄ፦ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከሙታን ተለይቶ ከተነሣ በኋላ ወዴት ሄደ?

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሞትን አሸንፎ ከሙታን ተለይቶ ከተነሣ በኋላ በኢየሩሳሌም በገሊላ ተራራና በጥብርያይስ ባሕር አጠገብ ለደቀ መዛሙርቱ እየተገለጸ ምስጢረ ትንሣኤውን ሲያስተምራቸውከቆየ በኋላ ከሙታን በተነሣ በአርባኛው ቀን በታላቅ ክብርና በምስጋና ወደ መጣበት ወደ ሰማይ ወደ ላከው ወደ አብ ዐረገ (ዮሐዋ.፩፡፩-፲፩)።

ጥያቄ፦ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ታላቅ ክብርና በምስጋና ወደ ሰማይ ከማረጉ (ከመውጣቱ) በፊት ለደቀ መዛሙርቱ ምን አላቸው?

መልስ፦

፩ኛ. አርባ ቀን ሙሉ እየታያቸው ማለትም እየተገለጸላቸው ስለ እግዚአብሔር መንግሥት እያስተማራቸው ከሕማሙ በኋላ ሕያው መሆኑን በብዙ ማስረጃ ራሱን ገለጸላቸው፤

፪ኛ. «እነሆ አባቴ የሰጠውን ተስፋ እኔ እልክላችኋለሁ እናንተ ግን ከላይ ኃይል እስክትለብሱ ድረስ በኢየሩሳሌም ቆዩ» ብሎ አዘዛቸው(ሉቃ.፳፬፥፵፰-፵፱)።

፫ኛ. «ከእኔ የሰማችሁትን አብ የሰጠውን ተስፋ ቃል ጠብቁ የሐንሰ በውኃ አጥምቆ ነበርና እናንተ ግን ከጥቂት ቀን በኋላ በመንፈስ ቅዱስ ትጠመቃላችሁ» አላቸው (የሐዋ.፩፥፬-፭)።

፬ኛ. «መንፈስ ቅዱስ በእናንተ ላይ በወረደ ጊዜ ኃይልን ትቀበላላችሁ፤ በኢየሩሳሌምና በይሁዳም ሁሉ በሰማርያም እስከ ምድርም ዳርም ድረስ ምስክሮቹ ትሁናላችሁ» አላቸው(የሐዋ.፩፥፰-፱)።

ከዚህ በኋላ ጌታችን ደቀ መዛሙርቱን እስከ ቢታንያ አወጣቸው፤ እጆቹንም አንሥቶ ባረካቸው ሲባርካቸውም ከእነርሱ ተለየ ወደ ሰማይም ዐረገ፡ እነርሱም ሰገዱለትና በብዙ ደስታ ወደ ኢየሩሳሌም ተመለሱ ዘወትርም እግዚአብሔርን እያመሰገኑ በመቅደስ ኖሩ (ሉቃ.፳፬፥፶-፶፫)።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከሙታን ተለይቶ በተነሣ በኦርባኛው ቀን በታላቅ ክብርና በብዙ ምስጋና ወደ ሰማይ ባረገ ጊዜ ደቀ መዛሙርቱ አንገታቸውን ወደ ሰማይ አቅንተው ወደ ሰማይ በማረግ (በመውጣት)ላይ የነበረውን ጌታችንን ትኩር ብለው ሲመለከቱ እነሆ ነጫጭ ልብስ የለበሱ ሁለት ሰዎች (መላእክት) ባጠገባቸው ቆመው እንዲህ አሉአቸው «እናንተ የገሊላ ሰዎች ሆይ ወደ ሰማይ እየተመለከታችሁ ስለምን እዚህ ቆማችኋል? ይህ ከእናንተ ወደ ሰማይ የወጣው ኢየሱስ ወደ ሰማይ ሲወጣ እንዳያችሁት እንዲሁ ይመጣል (ይመለሳል) (የሐዋ.፩፥፲-፲፩)።

ጌታችን ወደ ሰማይ ባረገ በአሥረኛው ቀን ከሙታን ተለይቶ በተነሣ በአምሳኛው ቀን መንፈስ ቅዱስን ለሐዋርያት ላከላቸው፤ ሐዋርያትም መንፈስ ቅዱስን ተሞልተው ልዩ ልዩ ስጦታዎችን ተቀበሉ በልዩ ልዩ ቋንቋም ተናገሩ (የሐዋ.፪፥፩-፬)።

ዳግም ምጽአተ እግዚአብሔር (የጌታችን ዳግመኛ መምጣት)

ጥያቄ፡-ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በታላቅ ክብርና ምስጋና ወደ ሰማይ ካረገ በኋላ አንደገን ወደዚህ ዓለም ተመልሶ ይመጣልን?

አዎን ወደዚህ ዓለም ተመልሶ ይመጣል። ጌታችን ወደዚህ ዓለም ተመልሶ እንደሚመጣ ራሱ መድኃኒታችን ወደ ሰማይ ባረገበት ወቅት ባጠገቡ ቆመው የነበሩት መላእክት «እናንተ የገሊላ ሰዎች ሆይ ወደ ሰማይ እየተመለከታችሁ ስለምን ቆማችኋል? ይህ ከእናንተ ወደ ሰማይ የወጣው ኢየሱስ ወደ ሰማይ ሲወጣ እንዳያችሁት እንዲሁ ይመጣል» ብለው በዚያ ቆመው ለነበሩት ለቅዱሳን ሐዋርያት አረጋግጠውላቸዋል (የሐዋ.፩፥፲-፲፩)።□

ጥያቄ፡-ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ተመልሶ ወደዚህ ዓለም እንደሚመጣ ቀደም ብሎ የተነገረ ትንቢት አለ ወይ?

አዎን አለ፤ ይህም በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በብዙ ቦታ ይገኛል። ከዚህ ቀጥለው ያሉት ጥቅሶች ከቡዙ ጥቂቶቹ ናቸው፤

፩ኛ. «እግዚአብሔር ግልጥ ሆኖ (በግልጥ)ይመጣል፤ አምላካችን ይመጣል (ይመለሳል)፤ ዝምም አይልም፤ አሳትም በፊቱ ይነዳል» ሲል ቅዱስ ዳዊት ተናግሮአል (መዝ.፵፱፻፶፫፥፪-፫)።

፪ኛ. ነቢዩ ኢሳያይስ «እነሆ እግዚአብሔር መዓቱን በቁጣ፤ ዘለፋውንም በአሳት ነበልባል ይመልስ ዘንድ ከአሳት ጋር ይመጣል» ሲል አረጋግጦአል (ኢሳ.፳፮፥፲፭)፤

፫ኛ. ነቢዩ ዘካርያስ፤ «አምላኬ እግዚአብሔር ከቅዱሳኑ ሁሉ ጋር ይመጣል። በዚያም ቀን

በረዶና ውርጭ እንጂ ብርሃን አይሆንም» ሲል ትንቢት ተናግሮአል (ዘካ.፲፱፡፭-፮)፤

፬ኛ. ራሱ ጌታችን በቅዱሳን መላእክቱ ታጅቦ በታላቅ ክብር እንደሚመለስ ሲያረጋግጥ፤ «የሰው ልጅ (ክርስቶስ) ከመላእክቱ ጋር በአባቱ ክብር ይመጣ ዘንድ አለውና፤ ያን ጊዜም ለሁሉ እንደ ሥራው ይከፍለዋል» ብሎአል (ማቴ.፲፮፡፳፮)፤

በሌላ ክፍል «የሰው ልጅ (ክርስቶስ) ከቅዱሳን ከመላእክቱ ጋር በክብሩ በሚመጣበት ጊዜ በዚያን ጊዜ በክብሩ መንበር ይቀመጣል» ሲል ተናግሮአል (ማቴ.፳፭፡፴፩)፤

፭ኛ. እንዲሁም ራሱ አምላካችን አስደናቂውን ራእይ በገለጸለት በጌዱስ ዮሐንስ እንደበት ወደዚህ ዓለም ተመልሶ እንደሚመጣ አስቀድሞ ሲያስጠነቅቅ፤ «እነሆ በቶሎ እመጣለሁ ለእያንዳንዱም እንደ ሥራው መጠን እከፍል ዘንድ ዋጋዬ ከእኔ ጋር ነው። አልፋና ኦሜጋ፣ ፊተኛውና ኋለኛው መጀመሪያውና መጨረሻው እኔ ነኝ» ብሎአል (ራእ.፳፪፡፲፪-፲፫)፤

ስለዚህ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በታላቅ ክንርና በምስጋና ወደ ሰማይ ካረገ (ከወጣ) በኋላ (መዝ.፴፭(፴፮)፡፬-፮)፤ እርሱ በወሰነው ቀን እንደገና በታላቅ ክብርና በብዙ ምሥጋና ከቅዱሳን መላእክቱ ጋር ተመልሶ እንደሚመጣ ቅዱስ መጽሐፍ ያረጋግጣል(ማቴ.፳፬፡፳፫ ማር.፩፡፳፭-፳፮)።

ጥያቄ፡-ታዲያ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ተመልሶ የሚመጣው እንዴት ነው?

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ተመልሶ የሚመጣውም በታላቅ ግርማና በብዙ ክብር፤ በክበበ ትስብእት፤ በግርማ መለኮት ማለት በግርማ መንግሥቱ በሰማይ ደመና ነው (ማቴ.፳፬፡፴)።

ጥያቄ፡-ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በክበበ ትስብእት፤ በግርማ መለኮት ሲመጣ የሚመለሰው በስውር ነው ወይስ በግልጽ?

ጌታችን በግልጽና በታላቅ ግርማ ይመጣል ይኸውም እርሱ ራሱ እንዳለው፤ መብረቅ ከምሥራቅ ወጥቶ እስከ ምዕራብ እንደሚታይ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስም እንደዚሁ በታላቅ ግርማ በቅዱሳን መላእክቱና በመባርቅት ታጅቦ ከሰማይ ወደዚህ ዓለም በግልጽ ይመጣል (ማቴ.፳፬፡፳፮)። በዚያን ጊዜ የምድር ወገኖች (የሰው ልጆች በሙሉ) ዋይ፣ዋይ ይላሉ፤ «የሰው ልጅም ማለት ክርስቶስም በኃይልና በብዙ ክብር በሰማይ ደመና ሲመጣ ያዩታል»(ማቴ.፳፬፡፴-፴፪)

ቅዱስ ዮሐንስም በራእዩ፤ «ናሁ ይመጽእ በደመና ሰማይ ወትሬእዮ ኩላ ወእልክቱሂ እለ ወግእዎ፤ ወይበክዩ በእንቲአሁ ኩሎሙ አሕዛብ ምድር» በብሎአል። ይኸውም «እነሆ በደመና ይመጣል፤ የሰው ዓይን ሁሉ ታየዋለች፤ የወጉትም ያዩታል፤ እርሱን ከማየት የተነሣ የምድር አሕዛብ ሁሉ ያለቅሳሉ» ማለት ነው (ራእ.፩፡፯-፰)።

ጥያቄ፡-ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከመምጣቱ አስቀድሞ የሚታዩ ምልክቶች ምንና ምን ናቸው?

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከመምጣቱ አስቀድሞ በዓለም ላይ የሚታዩ የጌታ የመምጣቱ ምልክቶች እጅግ ብዙ ናቸው። ከብዙዎቹ ጥቂቶቹ የሚከከተሉት ናቸው፡-

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በተናገረው መሠረት፡-

፩ኛ. ብዙ ሐሰተኞች ፤ «እኔ ክርስቶስ ነኝ» እያሉ በጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ስም ይመጣሉ፤ እነርሱም ብዙዎችን ያስታሉ፤

፪ኛ. በየቦታው የጦርነት ወሬ ይሰማል፤ በየስፍራው ጦርነት ይሆናል፤

፫ኛ. ሕዝብ በሕዝብ ላይ መንግሥትም በመንግሥት ላይ ይነሣል፤

፬ኛ. ራብ ቸነፈርና የምድር መናወጥ (መንቀጥቀጥ) በልዩ ልዩ ስፍራ ይሆናል፤

፭ኛ. ብዙ ክርስቲያኖች በእምነት ይሰናከላሉ፤ እርስ በርሳቸው አሳልፈው ይሰጣጣሉ፤

፮ኛ. ብዙ ሐሰተኞች ነቢያት ይነሣሉ፤ ብዙዎችን ያስታሉ፤

፯ኛ. ከዐመፅ ብዛት የተነሣ የብዙ ሰዎች ፍቅር ትቀዘቅዛለች (ማቴ. ፳፬፥፩-፴፭፤ ማር. ፲፫፥፫-፳፯፤ ሉቃ. ፳፩፥፭-፴፯)፤

እነዚህና እነዚህን የመሰሉት ሁሉ የጌታችን መምጣት ምልክቶችና የመከፈው መጀመሪያዎች ናቸው (ማቴ. ፳፬፥፳)። በዚያን ጊዜ ከዓለም መጀመሪያ አንሥቶ እስከ ዛሬ ድረስ ያለሆነ ከዚህም በኋላ የመይሆን ታላቅ መከራ ይሆናል (ማቴ. ፳፬፥፳፭፤ ማር. ፲፫፥፲፱)

ጥያቄ፡-ጌታችን ለእውነተኞቹ ተከታዮቹ የሰጣቸው መመሪያዎች ምንና ምን ናቸው?

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ለቅዱሳን ሐዋርያትና ለመላው ተከታዮቹ የሰጣቸው መመሪያዎች የሚከተሉት ናቸው፡-

፩ኛ. እስከ መጨረሻው የሚጸና እሱ ይድናል (ማቴ. ፳፬፥፲፫)፤

፪ኛ. «በዚያን ጊዜ ማንም እነሆ ክርስቶስ በዚህ ወይም በዚያ አለ ቢላችሁ አትመኑ፤ ሐሰተኞች ክርስቶሶችና ሐሰተኞች ነቢያት ይነሣሉ፤ ቢቻላቸውስ የተመረጡትን እንኳን ለማሳት እስኪችሉ ድረስ ታላላቅ ምልክቶችና አስደናቂ ሥራዎችን ያሳያሉ፤

፫ኛ. «እንሆ አስቀድሜ ነገርኋችሁ፤ እንግዲህ እንሆ ክርስቶስ በበረሃ ነው ቢሉአችሁ አትውጡ፤ እንሆ በአለፍኝ ነው ቢሉአችሁ አትመኑ፤ መብረቅ ከምሥራቅ ወጥቶ እስከ ምዕራብ እንደሚታይ የሰው ልጅ (የክርስቶስ) መምጣትም እንዲሁ ይሆናል» (ማቴ. ፳፬፥፳፫-፳፰)፤

«ምሳሌውን ከበለስ ተማሩ፤ ጫፍዋ ሲለሰልስ ቅጠለዋም ሲያቆጠቁጥ ያን ጊዜ በጋ እንደ ቀረበ ታውቃላችሁ፤ እንዲሁ እናንተ ደግሞ ይህን ሁሉ በደጅ እንደቀረበ እወቁ። እውነት እውነት እላችኋለሁ፤ ይህ ሁሉ እስኪሆን ድረስ ይህ ትውልድ አያልፍም። ሰማይና ምድር ያልፋል ቃሌ ግን አያልፍም» (ማቴ. ፳፬፥፴፪-፴፮)፤ ሲል አስረድቶአቸዋል።

ጥያቄ፡-የጌታችን መምጣት እጅግ እንደ ቀረበ የሚያሳዩ ምልክቶች ምንና ምን ናቸው?

የጌታችን መምጣት እጅግ እንደ ቀረበ የሚያሳዩ (የሚጠቁሙ) ምልክቶች፡-

፩ኛ. ለአሕዛብ ሁሉ ምስክር ይሆንባቸው ዘንድ የክርስቶስ የመንግሥቱ ወንጌል በዓለም ሁሉ ይሰበካል (ማቴ. ፳፬፥፲፬ ማር. ፲፫፥፲)፤

፪ኛ. «ከዚያ ሁሉ መከራ በኋላ ወዲያው ፀሐይ ይጨልማል ጨረቃ ብርሃንኗን አትሰጥም፤ ከዋክብት ከሰማይ ይወድቃሉ፤ የሰማያት ኃይላት ይናወጣሉ፤ በዚያን ጊዜ የሰው ልጅ (ክርስቶስ) ምልክት በሰማይ ይታያል» (ማቴ. ፳፬፥፳፱)፤

ጥያቄ፡-ጌታችን የሚመጣበት ሰዓት ምን ጊዜ ነው?

ጌታችን መድኃኒታችን ተመልሶ የሚመጣበት ሰዓት አይታወቅም፤ ነገር ግን ከዚህ በላይ እንደተገለጸው መምጣቱን የሚያመለክቱ ልዩ ልዩ ምልክቶችን ማወቅና ማየት የሚቻል መሆኑ ቢታወቅም ጌታችን የሚመጣበትን ትክክለኛውን ሰዓት ማወቅ የሚችል ፍጡር የለም (ማቴ.፳፬፥፴፮)፤

ስለዚህ ራሱ ጌታችን የተናገረውን እንመልከት፤ «ስለዚያች ቀንና ስለዚያች ሰዓት ግን ከአብ በቀር የሰማይ መላእክትም ቢሆኑ፤ ወልድም ቢሆን የሚያውቅ የለም፡፡ በኖኅ ዘመን እንደ ነበር የሰው ልጅም መምጣት እንዲሁ ይሆናል፤ በዚያች ወራት ከጥፋት ውኃ በፊት ኖኅ ወደ መርከብ እስከገባበት ቀን ድረስ ሲበሉና ሲጠጡ፤ ሲያጋቡና ሲጋቡ እንደ ነበሩ የጥፋት ውኃም መጥቶ ሁሉን እስከ ወሰደ ድረስ እንዳላወቁ፤ የሰው ልጅ (የክርስቶስ) መምጣትም እንዲሁ ይሆናል (ማቴ.፳፬፥፴፮-፵)፤

ጌታችን የሚመጣበት ትክክለኛው ቀንና ሰዓት በፍጡራን አእምሮ ሊታወቅ የማይቻል በመሆኑ፤ ራሱ ጌታችን ሁሉን በማስጠንቀቅ «ጌታችሁ በምን ሰዓት እንደሚመጣ አታውቁምና እንግዲህ ንቁ» ሲል ተናግሮአል (ማቴ.፳፬፥፵፪)፤ ቀጥሎም «ቀኒቱንና ሰዓቲቱን አታውቁምና እንግዲህ ንቁ» ሲል አስጠንቅቆአል (ማቴ.፳፭፥፲፫)፤

በተጨማሪም ራሱ የሚመጣበትን ሰዓት ከራሱ በስተቀር ማንም ፍጡር ሊያውቅ ስለማይችል ሁሉም ነቅቶና ተግባራዊ መጠባበቅ እንደሚገባው እንዲህ ሲል አስጠንቅቆአል፤ «ጊዜው መቼ እንዲሆን አታውቁምና ተጠንቀቁ፤ ትጉ፤ ጸልዩም፡፡ ቤቱን ትቶ ወደ ሌላ አገር እንደ ሄደ ሰው ነው፤ ላገልጋቸውም ሥልጣንና ለእያንዳንዱም ሥራውን ሰጥቶ በረኛውን እንዲተጋ አዘዘ፡፡ እንግዲህ ማታም ቢሆን ወይም በእኩለ ሌሊት ወይም በዶሮ ጩኸት ወይም በማለዳ ቢሆን ባለቤቱ መቼ እንደሚመጣ አታውቁምና ድንገት መጥቶ ተኝታችሁ እንዳያገኛችሁ ትጉ፡፡ ለእናንተም የምንግራችሁን ለሁሉም ትጉ እላለሁ» (ማር.፲፫፥፴፫-፴፯)፤

«ነገር ግን ልባችሁ በመጠጥ ብዛትና በስካር ስለ ትዳርም በማሰብ እንዳይከብድ፤ ያ ቀን በድንገት እንዳይመጣባችሁ ለራሳችሁ ተጠንቀቁ፤ በምድር ሁሉ ላይ በሚቀመጡ ሁሉ እንደ ወጥመድ ይደርስባቸዋልና፡፡ እንግዲህ ሊመጣ ካለው ከዚህ ሁሉ ለማምለጥ በሰው ልጅም (በክርስቶስ) ፊት ለመቆም እንድትችሉ ስትጸልዩ ሁሉ ጊዜ ትጉ» ብሎ ጌታችን በጥበቅ አስጠንቅቆአል (ሉቃ.፳፭፥፴፬-፴፮)፡፡

ጥያቄ፡-ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ተመልሶ የሚመጣው ለምንድር ነው?

ጌታችን ለእያንዳንዱ ሰው ዋጋውን እንደ ሥራው ለመክፈል ተመልሶ ይመጣል፡፡ ስለዚህም ራሱ ጌታችን የተናገረውን እንመልከት፤ «የሰው ልጅ (ክርስቶስ) ከመላእክቱ ጋር በአባቱ ክብር ይመጣ ዘንድ አለውና ያን ጊዜም ለሁሉም እንደ ሥራው ያስረክበዋል» (ማቴ.፲፮፥፳፯) እንደገናም አስደናቂ ራዕይን በገለጸለት በቅዱስ ዮሐንስ አንደበት የሚመጣበትን ዓላማ ሲያስረዳ፤ «እነሆ በቶሎ እመጣለሁ፤ ለእያንዳንዱም እንደ ሥራው መጠን እከፍል ዘንድ ዋጋዬ ከእኔ ጋር አለ፡፡ አልፋና ኦሜጋ ፊትኛውና ኋለኛው፤ መጀመሪያውና መጨረሻው እኔ ነኝ» ሲል ተናግሮአል (ራእ.፳፪፥፲፪-፲፬)፡፡

ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስም ለእያንዳንዱ ዋጋውን እንደ ሥራው ይከፍል ዘንድ ተመልሶ እንደሚመጣ ለማስረዳት እንደሚከተለው ጽፎአል፤ «እርሱ (ጌታ) ለእያንዳንዱ እንደ ሥራው ያስረክበዋል፤ በበጎ ሥራ በመጽናትና ምስጋናና ክብርን፤ የሚይጠፋውንም ሕይወት ለሚፈልጉ የዘላለምን ሕይወት ይሰጣቸዋል፤ ለዓመፃ እንጂ ለእውነት በማይታዘዙና ባድመኞች ላይ ግን ቁጣና መቅሰፍት ይሆንባቸዋል» (ሮሜ.፪፥፮-፭)፡፡ በሌላ ክፍል ስለዚህ ሲያስረዳ፤ «መልካም ቢሆን ወይም ክፉ እንዳደረገ ለእያንዳንዱ በሥጋው (በሕይወተ ሥጋ ሳለ) የሥራውን ብድራት ይቀበል ዘንድ ሁላችን በክርስቶስ የፍርድ ዙፋን ፊት ልንቆም ይገባናል» ብሎአል (፪ቆሮ.፭-፲)፡፡

ጥያቄ፡-ጌታችን ፍጡር በማያውቀው ሰዓት በድንገት በታላቅ ግርማ ወደዚህ ዓለም ሲመጣ ለማያትና ምድር ምን ይሆናሉ?

ሰማያትና ምድር ያልፋሉ (ማቴ. ፳፬፥፬)፤ ሰማያትና ምድር እንደሚያልፉ ሐዋርያው ቅዱስ ጴጥሮስ የጌታችንን ቃል ተከትሎ እንዲህ ሲል ጽፎአል«የጌታችን ቀን ግን እንደ ሌባ (ባልታወቀ ሰዓት) ይመጣል በዚያም ቀን ሰማያት በታላቅ ድምፅ ያልፋሉ፤ የሰማይ ክብር በትልቅ ተኩሳት ይቀልጣልና ምድርና በምድር ላይ ያለው ሁሉ ይቃጠላል» (፪ጴጥ. ፫፥፲)።

ከዚያም በኋላ አዲስ ሰማይና አዲስ ምድር እንደሚመጡ፤ (እንደሚገለጡ) ይህ ቅዱስ ሐዋርያ እንዲህ ሲል ጽፎአል «ይህ ሁሉ እንዲህ የሚቀልጥ ከሆነ፤ የእግዚአብሔር ቀን መምጣት እየጠበቃችሁና እየቸኮላችሁ (እየተጋችሁ) በተቀደሰ ኑሮ እግዚአብሔርንም በመምሰል (በመልካም ስራ በመምሰል) ልትኖሩ ይገባችታል። ስለዚያ ቀንስ ሰማያት ተቃጥለው ይቀልጣሉ የሰማይም ክብር (ኃይል በትልቅ ትኩሳት ይፈታል። ነገር ግን ጽድቅ የሚኖርባትን አዲስ ሰማይና አዲስ ምድር እንደ ተሰፋ ቃሉ እንጠበቃለን» (2ኛጴጥ 3፥12-14) እንደዚሁም (ራእ 21፥1-3) ይመልከቱ።

ጥያቄ፦ «የጌታ ቀን እንደሌባ ሆኖ ይመጣል» ያለው ምን ማለት ነው?

ሌባ ባለቤት ባላሰበበትና ባልተጠበቀበት ሰዓት እንደሚመጣ ሁሉ የጌታችንም አመጣጥ እንደዚሁ በድንገት የሚሆን መሆኑን ለማመልከት ነው። ስለዚህ ራሱ ጌታ ሲናገር «ባለቤት ከሌሊቱ በየትኛው ክፍል ሌባ እንደሚመጣ ቢያውቅ ኖሮ በነቃ፣ በቴንም እንዲቆፈር ባልተወም ነበር። ስለዚህ እናንተ ደግሞ ተዘጋጅታችሁ ኑሩ፣የሰው ልጅ በማታሰቡበት ሰዓት ይመጣል» ብሎአል (ማቴ 24፥44-45)

የሰው ልጆች ትንሣኤ

«ሙታን ሕያዋን ይሆናሉ ሬሳዎችም ይነሳሉ» ኢሳ. 26፥19

ጥያቄ፦ ሰው ሞቶ ከተቀበረ፤ ሥጋው ወደ አፈር ከተመለሰ፤ ከፈረሰና ከበሰበሰ በኋላ እንደገና ሕይወት አግኝቶ መነሳት ይችላል?

አዎን ይችላል። በአርአያ እግዚአብሔር የተፈጠረ ሰው ሁሉ ከሞተና ከተቀበረ በኋላ እንደገና በእግዚአብሔር ኃይል ሕይወትን አግኝቶ ሕያው ሆኖ ይነሳል። በአዳም በደል ምክንያት በአዳምና በአዳም ልጆች ላይ ሁሉ «አፈር ነህና ወደ አፈር ትመለሳለህ» ብሎ እግዚአብሔር ሞት ስለፈረደባቸው(ዘፍ. 3፥19) ሁሉም ለመሞት በቁ፣ ወደ መቃብርም ወርደው ወደ አፈር ተመለሱ። ነገርግን በዓለም መጨረሻ እንደገና የሞቱት ሰዎች በሙሉ በእግዚአብሔር ታይተዋል ከሞትና ከመቃብር ይነሳሉ። «ሁሉ በአዳም እንደሚሞቱ እንዲሁም ሁሉ በክርስቶስ ደግሞ ሕያዋን ይሆናሉ» ተብሎ ተጽፎአልና።(1ኛ ቆሮ.15፥22)

ጥያቄ፦ የሰው ልጆች ትንሣኤ በሰንት ይከፈላል?

የሰው ልጆች ትንሣኤ በሦስት ይከፈላል።
ይኸውም፦

1. የመንፈስ ትንሣኤ (በመንፈስ መነሳት)
2. የነፍስ ትንሣኤ (በነፍስ ብቻ መነሳት)
3. የሥጋና የነፍስ ትንሣኤ (የመጨረሻው ትንሣኤ) ነው።

ጥያቄ፦ የመንፈስ ትንሣኤ እንዴት ነው?

በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ያመኑ ሁሉ ከኃጢአት፣ ከጨለማ፣ ከሞት ይነሳሉ፣ የሕይወትን ብርሃን ያገኛሉ(ዮሐ. 8፥12)። ጌታችንን ያላመኑና እርሱን ያልተከተሉ ሁሉ ሙታን (ሙታን መንፍስ) እንደሚባሉ (ማቴ. 8፥22፣ ሉቃ.9፥59-60) በሕይወተ ሥጋ ያሉ፣ በጌታችን ያመኑ በመንፈስ

ስ ሕያዋን ይባላሉ፤ በመንፈስም ይመላለሳሉ። ይህንን አስመልክቶ ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ለሮሜ ክርስቲያኖችበላከው መልእክቱ ሲጽፍ «እናንተ ግን የእግዚአብሔር መንፈስ በእናንተ ዘንድ ቢኖር በመንፈስ እንጂ በሥጋ አይደላችሁም። የክርስቶስ መንፈስ የሌለው ከሆነ ግን፤ ይኸው የእርሱ ወገን አይደለም። ክርስቶስ በእናንተ ውስጥ ቢሆን ሰውነታችሁ በኃጢአት ምክንያት የሞተ ነው መንፈሳችሁ ግን በጽድቅ ምክንያት ሕያው ነው።» ብሎአል። ሮሜ. 8፤9-16። በዚህ መልእክቱ በሌላው ክፍል «እናንተ ደግሞ ለኃጢአት እንደሞታችሁ፤ ግን በክርስቶስ ኢየሱስ በጌታችን ሆናችሁ ለእግዚአብሔር ሕያዋን እንደሆናችሁ ራሳችሁን ቁጠሩ» ሲል አስተምሮአል (ሮሜ 6፤11)

በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ያመኑ ሰዎች ሁሉ በአብ በወልድ በመንፈስ ቅዱስ ስም ሲጠመቁ ክርስቶስን በሞቱ እንደሚመስሉት ተጠምቀው ከውኃው ሲወጡ ደግሞ ክርስቶስን በትንሣኤው ይመስሉታል። በእምነትና በጥምቀት አንድ የሆኑ ሁሉ በትንሣኤው ክርስቶስን ስለሚመስሉ፤ በመንፈሳዊ ትንሣኤ የሚገኙ ሁሉ ሕያዋን ይባላሉ።ይህንን ምስጢር ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ በሚከተለው አገላለጽ ጽፎታል «ለኃጢአት የሞትን እኛ ወደፊት እንዴት አድርገን በእርሱ(በኃጢአት) እንኖራለን? ወይስ ከክርስቶስ ኢየሱስ ጋር አንድ እንሆን ዘንድ የተጠመቅን ሁላችን ከሞቱ ጋር አንድ እንሆን ዘንድ እንደተጠመቅን አታውቁም? እንግዲህ ክርስቶስ በአብ ክብር ከሙታን እንደተነሳ፤ እንዲሁም እኛም በአዲስ ሕይወት እንድንመላለስ ከሞቱ ጋር አንድ እንድንሆን ዘንድ በጥምቀት ከርሱ ጋር ተቀበርን። ሞቱንም በሚመስል ሞት ከእርሱ ጋር ከተባበርን ትንሣኤውንም በሚመስል ትንሣኤ ደግሞ ከእርሱ ጋር አንድ እንሆናለን።» (ሮሜ 6፤2-5)

ከዚህ በላይ አጠር ባለ ሁኔታ የተገለጸው የመንፈስ ትንሣኤ በቤተክርስቲያን ሊቃውንት ሰፋ ያለ ሐተታ ተሰጥቶበታል። ሊቃውንቱ መንፈሳዊውን ትንሣኤ፤ «ትንሣኤ ልቡና» ብለውታል። ይኸውም በዮሐንስ ራእይ 20፤1-7 ያለውን ንባብ ሲተረጉሙ «እሙንቱስ የህይወቴ ወይነግሡ ምስል ክርስቶስ አሥርተ ምዕተ ዓመተ፤ወባኢዳንስ ሙታን ኢይትነስኡ፤ እስከ አመ ይትፈጸም ዝንቱ አስርቱ ምእት ዓመት»፤ « እነርሱ ትንሣኤ ልቡና ይነሳሉ፤ ከክርስቶስም ጋር ሺህ ዘመን ይነግሣሉ (ይህ ዘመን ሥጋዊን፤ ዘመነ ሐዲስን ይመለከታል።)» ሌሎቹ «ሙታን ግን ሺህ ዓመት (ዘመነ ሥጋዊ) እስኪፈጸም ድረስ አይነሱም እያሉ ያትቱታል (ራእ 20፤1-8 አንድምታውን ይመልከቱ)

ጥያቄ፦ የነፍስ ትንሣኤ ማለት እንዴት ነው?

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በተዋሐደው ሥጋ ስለ እኛ መከራ መስቀልን ተቀብሎና በለበሰው ሥጋ ሞትን ቀምሶ በሰው ልጆች መካከል የነበረውን ጥል በመስቀሉ ገድሎ ለሰው ልጆች በሙሉ አንድ የመሆንን ሥልጣን ሰጠ (ኢፌ.2፤16)። በሰው ልጆች ላይ የተጻፈውን የዕዳ (በደል) ደብዳቤ ደምስሶና በመስቀልም የሰይጣንን አለቅነትና ስልጣን ገፍፎ ድል በመንሳት (ቆላ 2፤14-15) በወሳኒ(በሲኦል) ለነበሩት ነፍሳት ሰበከላቸው(1ኛጴጥ 3፤19) ማለት ነፃነትን ሰበከላቸው፤ ከሲኦል አወጣቸው ስለዚህ ይህ የነፍስ ትንሣኤ ወይም «ትንሣኤ ነፍሳት» ይባላል። ቀደም ብሎም በነቢዩ በኢሳያስ አንደበት ነፍሳት ከሲኦል እንደሚወጡ (እንደሚነሱ)ትንቢት ተበግሮ እንደነበር መጽሐፍ ቅዱስ ይመሰክራል፤ «እለ ውስተ ሲኦል ጣሁ ወእለ ውስተ ጽልመት ተከሰቱ ወርእዩ ብርሃን አቢዩ» «በሲኦል ያላችሁ ውጡ በጨለማ ውስጥ የተቀመጣችሁ ውጡ፤ ታላቁንም ብርሃን እዩ» ተብሎ ትንቢት ተነግሮ ነበር(ኢሳ 49፤9 በግእዙ)። በትንቢቱ መሠረት ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በዕለተ ዓርብ በሥጋው በመስቀል ተሰቅሎና ሞትን ቀምሶ በአካለ ነፍስ(በነፍሱ) ወደሲኦል ወርዶ በሰይጣን ተይዘው የነበሩትን ነፍሳት ነፃ አወጣ። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በአካለ ነፍስ ወደ ሲኦል ወርዶ ሲያልን አሸንፎ በሲኦል ታስረው የነበሩትን ነፍሳት ነፃ ማውጣቱን የቤተክርስቲያን ሊቃውንት በየድርሳናቸውአረጋግጠዋል። ኢልመስጦኢግያ በተባለው የሃይማኖት አበው ክፍል አበው ቅዱሳን «ሰው ሆኖ መከራን ከተቀበለ በኃላ ወደ ሲኦል ወርዶ የሙታንን ነፍሳት የሚረከ (ነፃ ያወጣ) እርሱ (ኢየሱስ ክርስቶስ) ነው። በሲኦል የነበሩትን ነፍሳት በልዕልና ወዳሶች ወደ ገነት ያወጣቸው ከክብራቸው ወጥተው የነበሩትን ወደ ቀደመ ክብራቸው የመለሳቸው እርሱ ክርስቶስ ነው።» ሲሉ መስክረዋል። (ሃይማኖተ አበው ገጽ 32 ቁ. 20) ረድኦ ሐዋርያት (የሐዋርያት ተከታይ) የነበረው ቀሬኔዎስ(ኤፌሜዋስ) ደግሞ ስለዚህ ምስጢር ሲመሰክር «ለሥጋ በሚስማማ ሕማም ታመመ፤ ተሰቀለ፤ በእግዚ

አብሔርነቱ ኃይል ከሙታን ተለይቶ ተነሳ፤ ይኸውም መለኮቱ ነው። ወደ ሲኦልም ወርዶ ነፍሳ ትን ማረከ» ሲል አስረድቶአል። (ሃይማኖተ አበው ፲፮፻32 ቁ. 20)

ሐዋርያዊ ቅዱስ አትናቴዋስ ዘእስክንድርያም ከላይ የተገለጸውን ትምህርት ተከትሎ «ስለ ፍጥ ረት ሁሉ በመስቀል ላይ የተሰቀለው ሥጋው በመስቀል እንዳለ ነፍሱ ግን ወደ ሲኦል ወርዶ በ ዚያ ተግዘው የነበሩትን ነፍሳት አዳነች፤ ሲያልንም ማረከች (በዘበዘች)፤ ፍጥረትንም ሁሉ ገንዘ ብ አደረገች።» ብሎአል። ቀጥሎም ይህንኑ ሲያብራራ «ወሥጋሁ አንስኦ ሙታን እለ ሀለው ውስተ መቃብር፤ ወንፍሱሄ ወረደት ውስተ ሲኦል፤ ወፈትህት ነፍሳተ እንተ ሙቅህቶን ይነብራ ውስተ ሲኦል»፤ «ሥጋው በመቃብር የነበሩትን ሙታን አስነሳ፤ ነፍሱም ወደ ሲኦል ወርዶ በ ሲኦል ታስረው የነበሩትን ሙታን ፈታች (ነጻ አወጣች) ብሎአል። (ሃይማኖተ አበው ፲፮፻ 81 ቁ.20) በሌላ ክፍልም ይህ ቅዱስ አባት እንዲህ ብላል። «ውእቱ ቃል ዘይትዋሃድ ምስለ ሥጋ ወንፍሱ፤ ውእቱ ወረደ በነፍስተ ሥጋ ውስተ ሲኦል ወሰበከ ግእዛነ ለነፍሳት»፤ «ከነፍስና ከሥ ጋ ጋር የተዋሐደው ቃል ነው። እርሱ የሥጋ ሕይወት በምትሆን በአካለ ነፍስ ወደ ሲኦል ወር ዶ ለነፍሳት ነጻነትን ሰበከ» ሲል አስረድቶአል። (ሃይማኖተ አበው ፲፮፻98 ቁ. 33)

ታላቁ አባት ቅዱስ ቄርሎስ ዘእስክንድርያም ስለዚህ ሲያስተምር «ወካእበ ወረደ ውስተ መካና ት እንተ መትህተ ምድር ወእግእዘ ነፍሳተ እለ ሀለዋ ህየ ወጼወወ ሲኦለ በመለኮቱ» «ዳግመኛ በዚያ በሲኦል ተግዘው የነበሩትን ያድን ዘንድ ወደ ሲኦል ወረደ። በዚያ የነበሩትን ነፍሳት ነፃ አወጣ፤ በመለኮቱም ሲኦልን በረበራት» ብሎአል። (ሃይማኖተ አበው ፲፮፻ 258 ቁ. 30)። ስለዚህ ህ ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሲኦልን በርብሮ፤ በዚያ የነበሩትን ነፍሳት ስለአዳነ ና ነፃም ስላወጣ መዳኑና ነፃ መውጣቱ የነፍሳት ትንሣኤ (የነፍስ ትንሣኤ ይባላል። የነፍስ ትን ሣኤ ደግሞ መደምደሚያው ወይም መፈጸሚያው የመጨረሻ ትንሣኤ ነው። እርሱም የሥጋና የነፍስ ትንሣኤ ነው።

ጥያቄ፦ የሥጋና የነፍስ ትንሣኤ የሚባለው እንዴት ነው?

በዓለም ፍጻሜ መጨረሻ ላይ ጌታችን በክብብ ትሰብእት በግርማ መለኮት ከቅዱሳን መላእክቱ ጋር ሲመጣ ዓለም ከተፈጠረ ጀምሮ እስከ ዓለም መጨረሻ ድረስ የሞቱ ሰዎች በሙሉ ነፍሳቸው ከሥጋቸው ተዋሕዶ ይነሳሉ። ይኸውም የሥጋና የነፍስ ትንሣኤ ይባላል። ሊቃውንትም ትን ሣኤ ዘጉባኤ ይሉታል። የሰው ዘር ሁሉ ትንሣኤ ማለት ነው። (ዮሐ. 5፥29)

ጥያቄ፦ ሰው ሞቶና ተቀብሮ አካሉ ከፈረሰና ከበሰበሰ በኃላ እንደገና እንዴት ሊነሳ ይ ችላል?

ሰው ጥንቱንም ቢሆን ሥጋዊ አካሉ የተፈጠረው ከመሬት (ከአፈር) ነበር። ቅዱስ መጽሐፍም እንደሚመሰክረው «እግዚአብሔር አምላክ ሰውን ከምድር አፈር አበጀው (ሠራው) በአፍንጫ ውም የሕይወት እስትንፋስ እፍ አለበት። በዚህ ጊዜ ሰው ሕያው ነፍስ ያለው ሆነ።» (ዘፍ. 2፥ 7)። ስለዚህ በእግዚአብሔር ጥበብ ከአፈርና ከሕያዊት ነፍስ ተዋሕዶ የተፈጠረው ሰው ወድዶ ና ፈቅዶ በአደረገው ኃጢአት «አፈር ነህና ወደ አፈር ትመለሳለህ» ተብሎ ሞት ተፈረደበት። በሞተ ሥጋም ሞተ ነፍስ ታዘዘበት (ዘፍ 3፥19-20)። በዚህም ምክንያት ሰው በልዩ ልዩ ምክንያ ት ሥጋውና ነፍሱ ሲለያዩ በተፈረደበት መሠረት ሥጋው ወደ መጣበት ወደ መሬት ይመለሳል (ይቀበራል)። ነፍሱም ፍርዳን ለመቀበል ወደ ላይ ወደ እግዚአብሔር ትመለሳለች። (መክ 12፥ 7)። ጊዜው ሲደርስ (ዓለም ሲፈጸምም) እንደገና በእግዚአብሔር ኃይል ሰው ሥጋውና ነፍሱ ተ ዋሕደውለት ከሞት ከመቃብር ይነሳል።

ጥያቄ፦ ሙታን (የሞቱ ሰዎች) እንደሚነሡ በመጽሐፍ ቅዱስ አስቀድሞ የተነገረ ትን ቢት አለ?

አዎን አለ። መጽሐፍ ቅዱስ ሙታን እንደሚነሱ በብዙ ቦታ ያረጋግጣል። ሙታን እንደሚነሱ ከሚያረጋግጡት ብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች መካከል ለአስረጂነት ይሆኑ ዘንድ ጥቂቶቹን ቀጥለን እንመልከት።

1. ቅዱስ ዳዊት ሰዎች እንደሚሞቱና እንደገናም እንደሚነሱ ሲናገር «ፊትህን ስትመልስ(ስትሰውር) ይደነግጣሉ፤ ነፍሳቸውን ታወጣለህ፤ ይሞታሉም ወደ አፈራቸውም ይመለሳሉ መንፈስህን ትልካለህ ይፈጠራሉም» ብሎአል መዝ 103(104 29-30)

2. ነቢዩ ኢሳያስም «ሙታንስ ይትነስሉ፤ ወየሀይው እለ ውስተ መቃብር ወይትፌስሁ እለ ውስተ ምድር እስመ ጠል ዘእምታቤከ ሕይወቶሙ ውእቱ» «አንተ ከምትሰጣቸው የሕይወት ጠል የተነሳ ሙታን ይነሳሉ። ከመቃብር ያሉት ሁሉ ይድናሉ (ሕይወት ያገኛሉ) በምድርም ያሉት ደ ስ ይሰኛሉ» ብሎአል ኢሳ. 26፤18-19 ግእዙን ይመልከቱ በአማርኛው መጽሐፍ ቅዱስ ደግሞ «ሙታን ሕያዋን ይሆናሉ ራሳዎችም ይነሳሉ ጠልህ የብርሃን ጠል ነውና ምድርም ሙታንን ታወጣለች» ተብሎ ተመዝግቦአል።

3. ነቢዩ ዳንኤልም ሙታን እንደሚነሱ ሲመሰክር «በዚያን ዘመን ስለ ሕዝብህ ልጆች የሚቆም ታላቁ አለቃ ሚካኤል ይነሳል። በህዝቡ ላይም ከሆነ ጀምሮ እስከዚያ ዘመን ድረስ እንደርሱ ያለ ያልሆነ የመከራ ዘመን ይሆናል። በዚያ ዘመን በሕይወት መጽሐፍ ተጽፎ የተገኘ ሕዝብ እያንዳንዱ ይድናል። በምድር ትቢያ ውስጥ ካንቀላፉት ብዙዎች ይነቃሉ እኩሌቶቹ ወደ ዘላለም ሕይወት፤ እኩሌቶች ወደ ዘላለም ጉስቁልና ይሄዳሉ» ብሎአል። (ዳን 12፤1-3)

4. በነብዩ በሆስኤ መጽሐፍ ደግሞ «ወያህይወነ በሰኑይ መዋእል ወአመ ሳልስት አለት ንትነሳእ ወነሆዩ በቅድሚኡ» «ከሁለት ቀን በሁዋላ ያድነናል በሶስተኛውም ቀን እንነሳለን በፊቱም በህይወት እንኖራለን።» ተብሎ ተጽፎአል። (ሆሴ 6፤2)

5. እራሱ ጌታችንም ሙታን እንደሚነሱ ሲያረጋግጥ «በመቃብር ያሉት ሁሉ ድምጹን (የጌታን ድምጽ) የሚሰመብት ሰዓት ይመጣል። መልካም ያደረጉ ለሕይወት ትንሣኤ ክፉም ያደረጉ ለፍርድ (ለኩነኔ) ትንሣኤ ይወጣሉ» ብሎአል።(ዮሀ 5፤9)

ይህ አምላካዊ ቃል ሁለት ዓይነት ትንሣኤ እንዳለ ያመለክታል። ይኸውም፦

ሀ. የሕይወት (የድኅነት) ትንሣኤ

ለ. የሐሳር (የመከራ) ትንሣኤ ነው።

መልካም የሠሩ መልካም ሰራቸውን ይዘው ይነሱና ወደ ዘላለማዊ ሕይወት እንደሚሄዱ መጥፎ ሥራ የሠሩ ደግሞ ክፉ ሥራቸውን ተሸክመው ይነሱና ወደ ዘላለማዊ ቅጣት እንደሚላኩ የሚያመለክት ቃል ነው።

6. ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በመጨረሻው ቀን (ዓለም ሲፈጸም) ሙታንን እንደሚያስነሳ ብዙ ጊዜ ተናግሮአል። «አብ ከሰጠኝም ሁሉ አንድ ስንኳ እንዳላጠፋ ነገር ግን በመጨረሻው ቀን አስነሳዋለሁ እንጂ የላከኝ የአብ ፈቃድም ይህ ነውና» ብሎአል (ዮሐ 6፤39) እንደዚሁም «ወ አልቦ ዘይክል መጸኢ ታቤየ፤ እመ ኢሰህቦ አብ ዘፈነወኒ ወኣነ አንስኦ በድታሪት እለት» «የላከኝ አብ ካልሳበው በቀር ማንም ወደ እኔ ሊመጣ የሚችል የለም እኔም በመጨረሻው ቀን አስነሳዋለሁ» ሲል ተናግሮአል። (ዮሐ 6፤44) ቀጥሎም «ሥጋዬን የሚበላ ደሜን የሚጠጣ የዘላለም ሕይወት አለው እኔም በመጨረሻው ቀን አስነሳዋለሁ» ብሎአል።(ዮሐ 6፤54)

7. በዘመነ ብሉይ የነበረው ነቢዩ ዕዝራም በምድር የተቀበሩ ራሳዎችና በሲኦል የሚገኙ ነፍሳት እንደሚነሱ ሲመሰክር «መዋቲ (ሚች) የሚኖርበት ዓለም ያልፋል፤ምድርም በውስጡ ያሉትን (የተቀበሩትን) ትሰጣለች፤ መሬትም በውስጡ ያሉትን ይሰጣል። ባህርም፤ ሲኦልና ገነትም በውስጣቸው ያሉትን ነፍሳት ይሰጣሉ» ሲል ትንቢት ተናግሮ ነበር (ዕዝ ሱቱ 5፤31-33)።

እውነት እውነት አላችኋለሁ ከሁሉ ከሚያንሱ ከእነዚህ ወንድሞቼ ለአንዱ ያደረጋችሁት ለእኔ አደረጋችሁት ይላቸዋል።

በዚያን ጊዜም በግራው ያሉትን ደግሞ እንዲህ ይላቸዋል፦ እናንተ ርጉማን! ለሰይጣንና ለመላእክቱ ወደ ተዘጋጀው ወደ ዘላለም እሳት ሂዱ፤ ተርቤ አላበላችሁኝምና፤ ተጠምቼ አላጠጣችሁኝምና፤ እንግዳ ሆኜ አልተቀበላችሁኝምና፤ ታርዜ አላለበሳችሁኝምና፤ ታምሜ ታስራም አልጠየቃችሁኝምና። እነርሱ ደግመው ይመልሱና ጌታ ሆይ ተርበህ ወይስ ተጠምተህ ወይስ እንግዳ ሆነህ ወይስ ታርዘህ ወይስ ታመህ ወይስ ታስረህ መቼ አይተን አላገለገልንህም? ይሉታል። ያን ጊዜ እውነት እውነት አላችኋለው ከሁሉ ለሚያንሱ ከእነዚህ ለአንዱ ሰላዳረጋችሁ ለእኔ ደግሞ አላደረጋችሁም ብሎ ይመልስላቸዋል። እነዛ ኃጥአን ወደ ዘላለም ቅጣት፤ ጸድቃን ግን ወደ ዘላለም ሕይወት ይሄዳሉ» (ማቴ 24፡31-46)

ጥያቄ፦ ጌታችን ዳግመኛ ሲመጣ ለሁሉም ለእያንዳንዱ እንደ ሥራው እንደሚከፈለው ማለት ለኃጥአን እንደ ሥራቸው ለጸድቃንም እንደሥራቸው እንደሚከፈላቸው ከዚህ በላይ ተረጋግጣል። ከዚህ ሌላስ ስለዚህ አስቀድሞ የተናገረው ነገርና ያስተማረው ትምህርት አለን?

አዎን አለ። «የሰው ልጅ (ክርስቶስ) ከመላእክቱ ጋር በአባቱ ክብር ይመጣ ዘንድ አለውና ያን ጊዜም ለሁሉ እንደ ሥራው ያስረክበዋል» ሲል ተናግሮአል። (ማቴ 16፡27) በሌላ ጊዜም አስገራሚ ራእዩን ለገለጸለት ለዮሐንስ ራሱ ጌታችን «እነሆ በቶሎ እመጣለሁ ለእያንዳንዱም እንደ ሥራው መጠን እከፍለው ዘንድ ዋጋዬ ከእኔ ዘንድ አለ። አልፋና ኦሜጋ ፊተኛውና ኋለኛው እኔ ነኝ» ሲል ነግሮታል (ራዕ 22፡12-14)

ቅዱስ ዮሐንስም በራዕዩ ሰማያትና ምድር እንደሚያልፉ የሞቱት ሰዎች በሙሉ እንደሚነሱና እንደሚሥራቸው ዋጋቸውን ከጌታ እንደሚቀበሉ እንደሚከተለው ጽፎአል «ታላቅና ነጭ ዙፋን በእርሱም ላይ የተቀመጠውን አየሁ። ምድርና ሰማይም ከፊቱ ሸሹ ስፍራም አልተገኘላቸውም። ሙታንንም ታናናሾችንና ታላላቆችን በዙፋኑ ፊት ቆመው አየሁ። መጻሕፍትም ተከፈቱ (ተገለጡ) ሌላም መጽሐፍ ተገለጠ፤ እርሱም የሕይወት መጽሐፍ ነው። ሙታንም በመጽሐፉ እንደተጻፈው የሥራቸውን ብድራት ተከፈሉ። ባህር በእርሱ ውስጥ ያሉትን ሙታን ሰጠ። ሞትና ሲኦልም በእነርሱ ዘንድ ያሉትን ሙታን ሰጡ ለእያንዳንዱም እንደ ሥራው መጠን ተከፈለው ሞትና ሲኦልም በእሳት ባህር ውስጥ ተጣሉ፤ ይህም ያእሳት ባህር ሁለተኛው ሞት ነው። በሕይወት መጽሐፍ ተጽፎ ያልተገኘ ማንኛውም በእሳት ባህር ውስጥ ተጣለ» (ራዕ 20፡11-15)

ጥያቄ፦ ጌታችን ዳግመኛ ሲመጣ ሙታን በሙሉ እንደሚነሱ ከዚህ በላይ የተጠቀሱት ማስረጃዎች ያረጋግጣሉ። መጽሐፍ ቅዱስም በብዙ ቦታ ያረጋግጣል ነገር ግን ሙታን የሚነሱት በምን ዓይነት አካል ነው?

ሙታን የሚነሱት በተሐድሶ ነው፤ ማለት በመንፈሳዊ አካል ነው። ሙታን በመንፈሳዊ (በረቂቅ) አካል እንደሚነሱ ራሱ ጌታችን ለሰዱቃዊያን በሰጠው መልስ አረጋግጦታል። ሰዱቃውያን ጌታችንን ሊፈትኑት ፈልገው እንዲህ ሲሉ ጠየቁት «መምህር ሆይ ሙሴ አንድ ሰው ልጅ ሳይወልድ ቢሞት ወንድሙ ሚስቱን አግብቶ (ወርሶ) ለወንድሙ ዘር ይተካለት አለ። ሰባት ወንድማማች በእኛ ዘንድ ነበሩ ፊተኛው ሚስት አግብቶ ሞተ ዘርም ስላልተወ ሚስቱን ወንድሙ አገባት እንዲሁም ሁለተኛው፤ ሶስተኛውም አስከ ሰባተኛው ድረስ (ሰባቱም ሁሉ) ከሁሉም በታላቁቱ ሞተች በትንሣኤ ቀን ከሰባቱ ለማንኛው ሚስት ትሆናለች?» አሉት። ኢየሱስም «መጻሕፍትና የእግዚአብሔርን ቃል አታውቁምና ትስታላችሁ። በትንሣኤ እንደ እግዚአብሔር መላእክት በሰማይ ይሆናሉ እንጂ አያገቡም አይጋቡም» ብሎ መለሰላቸው (ማቴ 22፡23-32) ቅዱስ ሉቃስ በጸፈው ወንጌል ጌታችን ለሰዱቃውያን የሰጠው መልስ እንዲህ የሚልነው «የዚህ ዓለም ልጆች ያገባሉ ይጋባሉ በወዲያኛው ዓለምና በትንሣኤ ሙታን የሚነሱ እነዚያ ግን አያገቡም አይጋቡም እንደ መላእክት ናቸውና።» አላቸው (ሉቃ 20፡34-36)

ሙታን ሁሉ ሕያዋን እንደሚሆኑ ማለት እንደሚነሱ ጌታችን ለሰዱቃውያን እንዲህ ሲል አስረድቶአቸዋል «ሙታን እንደሚነሱ ግን ለሙሴ ደግሞ በቁጥቃጦው ውስጥ እግዚአብሔር አምላክ፣ የይስሐቅ አምላክ፣ የያዕቆብ አምላክ (ነኝ) በማለቱ አስታወቀ፣ ሁሉ ለእርሱ ሕያዋን ስለሆኑ የሕያዋን (በትንሣኤ ሙታን ጊዜ የሚነሱ) አምላክ ነው እንጂ የሙታን አምላክ አይደለም» (ሉቃ 20፥37-39፣ ማቴ 22፥32-33)

ጥያቄ፦ ሙታን በተሐድሶ ማለትም በመንፈሳዊ (በረቂቅ) አካል እንደሚነሱ ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ያስተማረው ትምህርት አለ?

አዎን አለ። ሙታን በመንፈሳዊ አካል እንደሚነሱ ቅዱስ ጳውሎስ እንዲህ ሲል ጽፎአል« ነገር ግን ሙታን እንዴት ይነሳሉ? በምንስ ዓይነት አካል ይመጣሉ? የሚል ይሆናል። አንተ ሞኝ አንተ የምትዘራው ዘር ካልሞተ (ካልተቀበረ) ሕያው አይሆንም፤ የምትዘራው ሰንዴ ቢሆን ፣ ከሌላም ዓይነት የአንዱ ቢሆን ቅንጣት ብቻ ነው እንጂ የምትዘራው የሚሆነውን አካል አይደለም። የሰው ሥጋ ግን አንድ ነው። የእንስሳም ሥጋ ሌላ ነው፣ የወፎችም ሥጋ ሌላ ነው፣ የአሣም ሥጋ ሌላ ነው። ደግሞም ሰማያዊ አካል አለ፣ ምድራዊ አካልም አለ፣ ነገር ግን የሰማያዊ አካል ክብር ልዩ ነው፣ የምድራዊ አካል ክብርም ልዩ ነው፣ የፀሐይ ክብር ሌላ ነው በክብር አንዱ ኮከብ ከሌላው ኮከብ ልዩ ነውና (ይበልጣልና) የሙታን ትንሣኤም እንዲሁ ነው። በመበሰበስ ይዘራል፤ ባለመበሰበስ ይነሳል፣ በውርደት ይዘራል፣ በክብር ይነሳል። በድካም ይዘራል በኃይል ይነሳል። ፍጥረታዊ (ሥጋዊ) አካል ይዘራል መንፈሳዊ አካል ይነሳል። ፍጥረታዊ (ሥጋዊ) አካል ካለ መንፈሳዊ አካል ደግሞ አለ» (1ኛ.ቆሮ 15፥35-45)።

ፈራሽና በስባሽ የሆነው ሥጋ በትንሣኤ ጊዜ ታድሶ የማይፈርስና የማይበሰብስ ሆኖ እንደሚነሳ ይህ ቅዱስ ሐዋርያ እንዲህ ሲል ያስረዳል «የዚያን የመሬታዊ(አዳም) መልክ ደግሞ እንደ ለበሰን፣ የሰማያዊውን(የክርስቶስን) መልክ ደግሞ እንለብሳለን። ነገር ግን ወንድሞቼ ሆይ ይህንን እሳለሁ ሥጋና ደም የእግዚአብሔርን መንግሥት ሊወርስ አይችልምና የሚበሰብሰው የማይበሰብሰውን አይወርስም። እነሆ አንድ ምስጢር እነግራችኋለሁ ሁላችንም እናንቀላፋለን ነገር ግን የታለኛው መለኮት ሲነፋ ሁላችንም በድንገት በቅጽበት ዓይን እንለወጣለን። መለኮት ይነፋልና ሙታንም የማይበሰብሱ ሆነው ይነሳሉ እኛም እንለወጣለን። ይህ የሚበሰብሰው የማይበሰብሰውን ሊለብስ፤ ይህ የሚሞተው የማይሞተውን ሊለብስ ይገባዋልና፤ ዳሩ ግን ይህ የሚበሰብሰው የማይበሰብሰውን ሊለብስ ይህም የሚሞተው የማይሞተውን ሊለብስ በዚያን ጊዜ ሞት ድል በመነሳት ተዋጦ ተብሎ የተጻፈው ቃል ይፈጸማል» (ሆሴ 13፥14፣ 1ኛቀቆሮ 15፥49-55)

ጥያቄ፦ ሙታን በሕይወተ ሥጋ ሳሉ ማለት በዚህ ዓለም ሳሉ በሠሩት ሥራ እንደ ሥራቸው መጠን ፍርዳቸውን ከጌታ ከተቀበሉ በኋላ ወዴት ይሄዳሉ?

ጸድቃንና ኃጥአን እንደየሥራቸው መጠን ፍርዳቸውን ከተቀበሉ በኋላ ኃጥአን ወደ ዘላለም ቅጣት ሲሄዱ ጸድቃን ደግሞ ወደ ዘላለም ሕይወት ይሄዳሉ (ማቴ 25፥46)። ጌታችን አስቀድሞ እንደተናገረ «ኃጢአተኞች (ንስሐ ያልገቡት) በሙሉ ወደ እቶን እሳት ይጣላሉ። በዚያም ልቅሶና ጥርስ ማፋጨት ይሆናል በዚያን ጊዜ ጸድቃን በአባታቸው መንግሥት(በመንግሥተ ሰማያት) እንደ ፀሐይ ያበራሉ።» (ማቴ.13፥42-43)። በሕይወተ ሥጋ ሳለ እግዚአብሔርን አምኖ መልካም ሥራን ሠርቶ በሕይወት መጽሐፍ ተጽፎ ያልተገኘ ማንኛውም ሰው ወደ እሳት ባሕር ይጣላል (ራእ 20፥15) «የሚፈሩ ማለትም ለማመን የፈሩ (የሚያፍሩ)፣ የማያምኑ፣ የርኩሳንም፣ የነፍስ ገዳዮችም፣ የሴሰኞችም፣ የአስማተኞችም፣ የጣዖት አምላኪዎችም፣ የሐሰተኞችም ሁሉ ዕድላቸው በዲንና በእሳት በሚቃጠል ባህር (የእሳት ባሕር) መጣል ነው። ይኸውም ሁለተኛ ሞት ነው» ሲል ቅዱስ ዮሐንስ አስረድቶአል። (ራእ. 21፥8-9)

በነቢዩም እንደተነገረው የዓለም መጨረሻ በሚሆንበት በምጽአት ጊዜ በምድር ትቢያ ውስጥ ያንቀላፉት (ካንቀላፉት ብዙዎቹ) ይነቃሉ። እኩሌቶቹ ወደ ዘላለም ሕይወት እኩሌቶቹም ወደ ሀፍረትና ወደ ዘላለም ጉስቆልና ይሄዳሉ። ጥበበኞች (ጸድቃን) ደግሞ እንደ ሰማይ ጸዳል ወደ ጽድቅ የሚመለሱ (ንስሐ የሚገቡ) ብዙ ሰዎችም እንደ ክዋክብት ይደምቃሉ (ዳን12፥2-4) አገልጋዮቹም እግዚአብሔርን ያመልኩታል ፊቱንም ያያሉ ስሙም በግምባራቸው ይሆናል። «ከእን

ግዲህ በኃላ ሌሊት አይሆንም፤ እግዚአብሔር አምላክ በእነርሱ ላይ ያበራላቸዋልና፤ የመብራት ብርሃን የፀሐይም ብርሃን አያስፈልጋቸውም ከዘላለም እስከ ዘላለም ይነግሣሉ»(ራእ. 22፥4-5)

ትምህርተ ሃይማኖት ኦርቶዶክሳዊት ከሚለው አቡነ ገብርኤል በ1991 ካሳተሙት የተወሰደ።